

**EN ENKÄTUNDERSÖKNING OM SPRÅKFÄR-
DIGHETER OCH –BEHOV PÅ OLIKA ARBETS-
BRANCHER: FOKUS PÅ UNIVERSITETSSTU-
DENTER OCH DERAS ANVÄNDNING AV
SVENSKA OCH ENGELSKA**

Anne Sironen

Magisteravhandling i svenska
Jyväskylä universitet
Institutionen för språk
Hösten 2013

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Humanistinen	Laitos – Kielten laitos
Tekijä – Sironen, Anne Mari	
Työn nimi – En enkätundersökning om språkfärdigheter och – behov på olika arbetsbranscher: fokus på universitetsstudenter och deras användning av svenska och engelska	
Oppiaine – Ruotsin kieli	Työn laji – Pro gradu- tutkielma
Aika – Syyskuu 2013	Sivumäärä – 77
<p>Tämä tutkielma käsittelee eri tiedekuntien opiskelijoiden ruotsin ja englannin kielen käyttöä opiskeluaikaisessa työelämässä sekä opiskelijoiden käsityksiä tulevaisuuden työelämän kielitaitotarpeista ja kielitaitovaatimuksista eri aloilla.</p> <p>Tutkimusmenetelmä on deskriptiivinen ja enimmäkseen kvalitatiivinen. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisen kyselylomakkeen avulla keväällä 2012. Lomake lähetettiin kolmen eri tiedekunnan opiskelijoille sähköpostilistojen kautta ja kyselyyn vastasi yhteensä 225 opiskelijaa.</p> <p>Tutkimukseni osoitti, että eri aloilla työskentelevät opiskelijat käyttävät sekä englantia että ruotsia etenkin suullisessa viestinnässä ja luetun ymmärtämisessä. Englantia käytetään kuitenkin paljon useammin kuin ruotsia. Opiskelijoiden mielestä tulevaisuudessa julkisella sektorilla tarvitaan etenkin viranomaisilta vaadittavaa ruotsin kielen osaamista ja yksityisellä sektorilla mahdollisimman monen vieraan kielen hallintaa. Vieraiden kielten tarpeissa on kuitenkin myös yksilöllisiä eroja alasta huolimatta. Osalle vastaajista riittäisi perustiedot tietystä vieraasta kielestä, kun taas toiset tarvitsisivat oman alan ammattisanaston hallintaa. Opiskelijat suhtautuvat ruotsin kieleen melko positiivisesti. Enemmistö opiskelijoista haluaisi oppia lisää ruotsin kieltä ja ruotsin kielestä koettiin myös olevan hyötyä työelämässä, vaikka ruotsin kielen asema Suomessa herätti myös kriittisiä mielipiteitä.</p>	
Asiasanat – språkfärdighet, språkkrav, universitetsstudenter	
Säilytyspaikka – Kielten laitos	
Muita tietoja:	

Innehåll

1	INLEDNING	8
2	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	11
	2.1 Definierande av språkfärdighet	11
	2.2 Språkfärdigheter av främmande språk i arbetslivet	13
	2.3 Språkfärdighetskrav i arbetslivet	15
	2.3.1 Språkfärdighetskrav på den offentliga sektorn	15
	2.3.2 Språkfärdighetskrav på den privata sektorn	17
	2.4 Användning av svenska och engelska på olika arbetssektorer	19
	2.5 Tidigare undersökningar om språkfärdigheter och arbetslivet hos universitetsstudenter	24
3	MATERIAL OCH METOD	26
	3.1 Val av metod	26
	3.2 Materialinsamling och formulerande av enkäten	27
4	RESULTAT	29
	4.1 Bakgrundinformation om respondenter	29
	4.2 Det nuvarande arbetslivet för respondenter	31
	4.3 Språkfärdigheter i det nuvarande arbetet	33
	4.3.1 Användning av främmande språk	34
	4.3.2 Användning av svenska och engelska	36
	4.4 Språkfärdighetsbehov och – krav i det framtida arbetslivet	40
	4.4.1 Respondenternas framtida arbete	40
	4.4.2 Språkfärdighetskrav på olika arbetssektorer	44
	4.4.3 Språkfärdighetsbehov i arbetslivet	48
	4.4 Attityder mot användning av svenska	51
	4.5 Kommentar om enkäten eller om temat	62
5	SAMMANFATTANDE DISKUSSION	65
	5.1 Diskussion och avslutning	65
	5.2 Förslag till vidare forskning	68
	LITTERATUR	69

1 INLEDNING

Nuförtiden har språkfärdigheters betydelse betonats i det finska arbetslivet på grund av globalisering och andra förändringar på arbetsmarknader. På olika arbetsbranscher finns det också samtliga språkfärdighetskrav. På den offentliga sektorn är det Finlands lag, som definierar språkfärdighetskrav för statliga och kommunala myndigheter, medan på andra branscher och sektorer, t.ex. i företagslivet finns olika slags av språkfärdighetskrav på grund av företagets marknadsområde och kunder. Samtidigt kan var och en arbetstagare ha individuella språkfärdighetsbehov.

Många universitetsstudenter arbetar vid sidan av studier på diverse olika branscher, där de använder eller behöver främmande språk i sitt arbete. Enligt Statistikcentralen (http://www.stat.fi/til/opty/2011/opty_2011_2013-03-20_tie_001_sv.html) arbetade över hälften av universitetsstudenter under studietiden under året 2011. Därför är universitetsstudenter en aktuell och intressant målgrupp för en magisteravhandling. Studenter vid olika fakulteter inriktar sig på olika branscher efter examina och därför är det intressant att undersöka deras uppfattningar om användande och behov av främmande språk också i framtiden. Mitt personliga intresse påverkade också ämnesvalet, eftersom jag har själv arbetat på ett mäss- och kongresscenter vid sidan av mina universitetsstudier och både använt och behövt vissa främmande språk i mina arbetsuppgifter.

I denna magisteravhandling ska jag undersöka användning av främmande språk och uppfattningar om främmande språk, speciellt om svenska, i arbetslivet hos universitetsstudenter i Jyväskylä universitet både under universitetsstudier och efter universitetet i framtiden. Jag undersöker vilka främmande språk studenterna behöver i deras nuvarande arbete och hur de använder engelska och svenska. Det är inte möjligt att omfattande analysera alla möjliga främmande språk inom ramen för denna avhandling. Därför har jag avgränsat mitt ämne för förhållandet och användningen mellan svenska och engelska. Samtliga elever i finsk skola har också läst både engelska och svenska och därför är det förnuftigt att undersöka användning av dessa språk. Till slut undersöker jag hurdana uppfattningar studenterna har om främmande språk i allmänhet i arbetslivet i framtiden och hur de förhåller sig till användningen av svenska.

Bakgrundsdelen i min avhandling baserar sig på tidigare forskning om språkfärdighet och dess betydelse i det finska arbetslivet samt användandet av svenska i det finska arbetslivet. Jag också presenterar några undersökningar om språkfärdighet och dess betydelse hos universitetsstudenter. Ämnet har undersökts t.ex. av Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011) och Elsinen (2000). Språkfärdighetskrav i arbetslivet på olika sektorer behandlas med stöd av Finlands lag och andra källor, t.ex. Elinkeinoelämän keskusliitto:s (Sv. *Finlands näringsliv*) undersökning om främmande språk i det finska företagslivet (Elinkeinoelämän keskusliitto, 2010). Syftet med min undersökning är att studera användning av engelska och svenska, och uppfattningar om främmande språk i arbetslivet hos universitetsstudenter, som arbetar vid sidan av universitetsstudier.

Som forskningsfrågor har jag följande:

1. Hurdan språkfärdighet uppger universitetsstudenter från olika fakulteter att de behöver i deras nuvarande arbete?

- Hur använder studenter svenska och engelska i detta arbete?
- Hur förhåller sig universitetsstudenter till användning av svenska på olika branscher?

2. Hurdana uppfattningar har studenter om språkfärdighetskrav och språkfärdighetsbehov av främmande språk i framtiden på olika branscher?

Jag antar, att engelska är det främmande språk som studenterna i allmänhet uppger som vanligast i arbetet och att engelska används ofta och i olika typer av situationer. Svenska används mer sällan än engelska och jag antar, att det kan finnas brister i färdigheter av svenska eller fördomar/attityder mot svenska.

Språkfärdighetsbehov i framtiden beror troligen på studenternas tidigare studier och fakultet, och kan vara både individuella eller externa. Var och en har egna individuella behov beroende av t.ex. ens egen personlig intresse, tidigare utbildning eller framtidsplaner, men behov kan också vara orsakade av en extern faktor, t.ex. Finlands lag ställer

vissa språkfärdighetskrav. Jag antar att det kan finnas olika slags av språkrav på olika arbetsbranscher och hos enskilda respondenter.

Material för min avhandling har insamlats med hjälp av en elektronisk enkät på våren 2012. Enkäten var riktad för universitetsstudenter i tre olika fakulteter: Handelshögskolan, Samhällsvetenskaplig fakultet och Idrottsvetenskaplig fakultet. Studenterna kontaktades genom e-postlistor, som förmedlades av deras respektive ämnesföreningar. 225 studenter besvarade enkäten och det är dessas uppgifter, som analyseras i denna avhandling (för detaljer kring datainsamling, se vidare kapitel 3.2).

2 TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I detta kapitel presenteras först definitioner och modeller för begreppet språkfärdighet, som kan definieras på många olika sätt. I samband med definitioner presenteras tidigare undersökningar och diskussioner kring språkfärdigheter i arbetslivet. Därefter följer definitioner av språkfärdighetskrav på olika arbetssektorer och användning av svenska i det finska arbetslivet. Till sist presenteras undersökningar om språkfärdighet i arbetslivet hos universitetsstudenter.

2.1 Definierande av språkfärdighet

Språkfärdighet har traditionellt indelats i fyra kategorier: att läsa, att skriva, att tala och att höra (Huhta och Takala, 1999, 183). Senare har det utvecklats mer kommunikativa och mer mångsidiga modeller om språkfärdighet, se t.ex. Canale och Swain (1980) och Bachmann (1990). Den största kritiken mot den traditionella uppfattningen var att det kan finnas skillnader mellan muntlig och skriftlig språkfärdighet, och att det finns olika slags sociolingvistiska faktorer som påverkar språkfärdigheten och då räcker den traditionella kategoriseringen inte (Huhta och Takala, 1999, 183). Det är alltså inte ändamålsenligt att granska olika delområden av språkfärdighet separat, eftersom vid sidan av grammatisk språkfärdighet finns det alltid en kontext eller användningssituation av främmande språk.

På 1980-talet presenterade Canale och Swain en modell, där språkfärdighet har indelats i olika kompetenser (se Huhta & Takala, 1999, 184). *Grammatisk kompetens* beskriver grammatisk kunskap om språket, t.ex. om ord- och satsbildning. *Sociolingvistisk kompetens* refererar till förmågan att använda passande språk i olika situationer. Med *diskurskompetens* menas förmågan att förbinda och tolka språkets former, så att de formar olika slags helheter (texter), t.ex. en konversation eller en argumenterande text. Till sist i modellen kommer *strategisk kompetens*, som är förmågan att använda språkliga och icke-

språkliga strategier för att kompensera brister i andra kompetenser eller öka retoriska effektmedel i ett yttrande (Huhta & Takala, 1999, 185).

Senare har Bachmann (1990) utvecklat en modell, som liknar Canales och Swains modell, men är mer specifik. Bachmanns modell har använts mycket under 1990-talet i definition av språkfärdighet och i evaluering av språkfärdighet (Huhta och Takala, 1999, 185). I modellen definierar Bachmann (1990, 82) språkfärdighet som kunskap att använda språklig information och enskilda yttranden enligt kontext. Modellen innehåller två huvudsakliga komponenter: *den språkliga kunskapen* respektive *strategisk kompetens* (Bachmann, 1990, 85). Den språkliga kunskapen kan vidare indelas in i *organisatorisk information*, som innehåller grammatisk information om morfologi, syntax, fonologi osv. och *textuell information* om, hur satser och yttranden formar texter och diskurser (Bachmann, 1990, 87- 88). Språkfärdighetskomponenten innehåller också *pragmatisk kunskap*, som betyder kunskap av regler om språkanvändning och tolkning (Bachmann, 1990, 87). Den andra viktiga delen i denna modell är strategisk kompetens, som enligt Bachmann (se Huhta och Takala, 1999, 188) betyder en kognitiv egenskap som underlättar språkanvändning. Med hjälp av strategisk kompetens kan man således ersätta brister i andra språkliga kompetenser. Canale och Swain (1980) däremot uppfattade strategisk kompetens som en del av språklig förmåga (Huhta & Takala, 1999, 188). Bachmann (1990) påpekar också, att delarna i modellen inte är självständiga, utan de fungerar i en ständig interaktion med varandra (Bachmann, 1990, 98).

Chomsky (1965, 4) för sin del indelade språkfärdighet i kompetens och performans. Med kompetens refererade han till språkanvändarens kunskap om ett visst språk och med performans användning av språk i en viss situation. Kompetensen är en förutsättning för performansen, men enligt Chomsky reflekterar performans inte helt kompetens, eftersom det ofta finns olika slags brister och fel i performans, även om en språkanvändare har kunskaper i ett visst språk.

Det finns alltså varierande definitioner om språkfärdighet, som är en komplex företeelse. I min enkät har jag behandlat språkfärdighet från den traditionella synvinkeln och delat in språkfärdighet in i dessa traditionella delområden (*att tala, att läsa, att höra, att skriva*), som är också lätt för respondenter att känna igen. Arbetslivet ställer också en

viss kontext för användandet av främmande språk, dvs. att i arbetslivet används främmande språk professionellt i arbetsrelaterade situationer. Grundkunskaper i ett visst främmande språk räcker kanske inte, utan det kan behövas t.ex. behärskande av fackterminologi.

2.2 Språkfärdigheter av främmande språk i arbetslivet

I Finland har många arbetsplatser blivit internationella under de senaste åren och därför har betydelsen av språkkunskaper och kommunikationskunskaper framhävt på olika branscher, även på branscher, där dessa kunskaper inte behövdes tidigare (Sajavaara & Salo 2007, 233-234). Enligt Sajavaara och Salo (2007, 237) är det nödvändigt att kunna främmande språk, om det finns kommunikation över språk- och kulturgränser. Behov av språkfärdigheter kan också variera hos olika grupper och i olika kontexter. I några fall räcker det med att öka förståelse om främmande kulturer och om allmänna kommunikationskunskaper, medan i yrkesmässiga kontexter måste ett främmande språk behärskas noggrannare (Sajavaara & Salo, 2007, 241-242). Detta understöds av Sjöberg (2004, 138), som tycker att en fungerande språkfärdighet i främmande språk beror på kontexten i arbetslivet. Med en fungerande språkfärdighet i ett främmande språk menas inte enligt Sjöberg (2004, 138) en perfekt och felfri språkfärdighet i alla möjliga situationer, eftersom situationer, där främmande språk används, kan vara så olika och därför kan det krävs olika slags av språkfärdigheter. Enligt Sajavaara & Salo (2007, 245) är en språk-användarens språkfärdigheter i främmande språk bristfälliga om dessa färdigheter inte motsvarar krav av arbetsuppgifter och olika situationer.

I enlighet med Sajavaara och Salo (2007) anser Sjöberg (2004, 138), att arbetstagarna borde sträva mot en fungerande språkfärdighet i främmande språk i arbetslivet. Sjöberg (2004, 141-142) konstaterar, att språkkompetensen på ett främmande språk upprätthålls bäst om man använder ett visst främmande språk ofta och mångsidigt. Sajavaara och Salo (2007, 243) för sin del påpekar, att språkfärdighet ofta ses som en separat enhet i arbetslivet och vid många fall betyder det, att arbetstagarna inte vill satsa på språkutbildning i främmande språk. Enligt Sjöberg (2004, 142) är muntlig användning av främmande språk inte regelmässigt på många arbetsplatser och därför är utveckling av

muntliga kunskaper viktigt. Det finns inte så stora svårigheter i skriftlig användning av främmande språk, men skriftligt fackspråk kan ändå vara arbetskrävande. Sajavaara och Salo (2007,243) konstaterar också, att språkfärdigheterna nuförtiden motsvarar på arbetslivets behov ganska bra, men behoven varierar ändå ganska mycket enligt branscher och enligt individer. Några individer behöver upprepning i grundkunskaper, som i grammatik, medan de andra behöver specifik fackspråkundervisning.

Enligt Sjöberg (2004, 143) kan bristfälliga språkfärdigheter i främmande språk resultera i många slags konsekvenser på arbetsplatser, såväl på individnivå som på mer organisatorisk nivå. Olika funktioner på arbetsplatsen kan bli långsammare och skriftlig och muntlig kommunikation på främmande språk kan bli undermålig. Personal som har en omfattande språkkompetens kan bli nertyngda med arbete.

Enligt EK (2010, 9) kan en bra och mångsidig språkfärdighet öka professionella möjligheter och hjälpa arbetstagare att gå framåt i karriären. Språkfärdighet kan också öka arbetskraftens rörlighet i företagslivet. Begränsande färdigheter i olika främmande språk kan för sin del förhindra företagets internationalisering och även orsaka förlust av affärsverksamhetsmöjligheter. För ett finskt företag är det ju viktigt att vara konkurrenskraftig på marknader under utveckling och öka produktionstillväxten (EK, 2013, 13). Behärskande av ett lokalt språk hjälper ofta affärsverksamheten betydligt (EK, 2010, 13).

Elinkeinoelämän keskusliitto EK (Sv. *Finlands näringsliv*) är en ekonomisk intresseorganisation och därför representerar deras undersökning inte den vetenskapliga forskningen. EK betonar en mångsidig språkfärdighet mest ur företagsverksamhetens synvinkel och då är språkfärdighet bara ett medel att vara framgångsrik i företagslivet.

Användning av svenska i arbetslivet på ett allmänt plan har studerats av Virta (1999), som sin pro gradu-avhandling kartlade, hur finskspråkiga använder svenska i arbetslivet. Resultatet var att det fanns skillnader i användningen av svenska beroende på utbildningsnivå och arbetsuppgifter. Muntlig kommunikation var viktigt både för och hos ledningen och de anställda, men skillnader fanns oftast i kommunikationskontexten. (Virta, 1999, 74-75). Ledningen behövde muntlig kommunikation oftast i informativa talsituationer, som i presentationer, medan de anställda använde svenska muntligt i mer

vardagliga situationer, som i telefonsamtal med kunder. Färdigheterna i svenska värderades som sämst i aktiva muntliga kommunikationssituationer.

2.3 Språkfärdighetskrav i arbetslivet

2.3.1 Språkfärdighetskrav på den offentliga sektorn

Den offentliga sektorn i Finland kan indelas i den statliga sektorn och den kommunala sektorn. Den statliga sektorn består av den statliga förvaltningen, universitet, Folkpensionsanstalten, Finlands bank och statliga affärsverk. Den kommunala sektorn består i sin tur av den kommunala förvaltningen, det kommunala skolväsendet, kommunala serviceinrättningar och t.ex. hälsovårdscentraler, sjukhus och daghem (<http://www.stat.fi/til/tyti/kas.html>).

På offentliga sektorn är Finlands lag den viktigaste faktorn, som ställer språkfärdighetskrav för arbetstagare. I lagen definieras användningen av Finlands nationalspråk hos statliga och kommunala myndigheter. Enligt den finska grundlagen (731/1999) är finska och svenska nationalspråk i Finland och därför har alla medborgare rätt att använda sitt eget modermål, antingen finska eller svenska, när de är i kontakt med statliga myndigheter.

Vid sidan av den finska grundlagen (731/1999) anger också språklagen (423/2003) noggrannare språkkunskapskrav för myndigheter.

”I kontakter med statliga myndigheter och tvåspråkiga kommunala myndigheter har var och en rätt att använda finska eller svenska. Myndigheterna skall dessutom ordna möjlighet för den som skall höras att bli hörd på sitt eget språk, finska eller svenska.” (Språklag (423/2003))

Alla finsk- och svenskspråkiga medborgare i Finland har alltså rätt att använda sitt eget modermål med statliga myndigheter. Enligt Palviainen (2011, 20, 22) betyder språklagen ändå inte att man får service på ens egna språk i alla delar av Finland, eftersom det finns både enspråkiga och tvåspråkiga kommuner i Finland. I tvåspråkiga kommuner har man rätt att använda finska och svenska både med statliga och kommunala myndigheter, medan i enspråkiga kommuner gäller denna rätt bara statliga myndigheter. Enligt

Palviainen (2011, 23) ”har man ändå alltid rätt till att bli hörd på och att använda sitt eget språk i ärenden som väcks av en myndighet och som gäller grundläggande rättigheter för den enskilde (t.ex. vissa i rättsliga ärenden såsom frihetsberövande).”

Enligt (423/2003) måste statliga myndigheterna sörja för, att alla deras anställda har tillräckliga språkfärdigheter för finska och svenska i deras arbete. Noggrannare språkfärdighetskrav för myndigheter fastställs i Språkkunskapslag (424/2003), som ger en tydlig definition av sådana språkfärdigheter, som krävs för myndigheter. Dessa krav gäller för sådana arbetsuppgifter, som förutsätter högskoleexamen.

”Är högskoleexamen enligt lag eller förordning behörighetsvillkor för en statlig anställning, krävs vid tvåspråkiga myndigheter utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i befolkningsmajoritetens språk inom myndighetens ämbetsdistrikt samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i det andra språket. Vid en enspråkig myndighet krävs utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i myndighetens språk samt nöjaktig förmåga att förstå det andra språket.” (Språkkunskapslag, 424/2003)

Svenska tillhör till alla universitetsexamina i Finland (Juurakko-Paavola & Palviainen, 2011, 18) och i de flesta examina måste man också ta kurs på ett främmande språk på akademisk nivå. Enligt Juurakko-Paavola och Palviainen (2011, 18) måste alltså alla universitetsstudenter ta en kurs eller ett prov i svenska för att kunna visa att de har tillräckliga kunskaper i svenska. Dessa tillräckliga kunskaper definieras i 424/2003 (se närmare definition ovan).

Vid sidan av myndighetsarbete finns det andra yrkesgrupper, t.ex. inom social- och hälsovård, på den offentliga sektorn (<http://www.stat.fi/til/tyti/kas.html>). Språkkunskapskravkrav för myndigheterna gäller inte dessa yrkesgrupper utan språkkrav fastställas av en arbetsgivare eller ett ämbetsverk. Enligt Valvira (<http://www.valvira.fi/luvat/ammattioikeudet/kielitaito>), som är ett finskt ämbetsverk inom social- och hälso-bransch, måste alla yrkesutbildade arbetstagare ha tillräckliga språkkunskaper i finska och/eller svenska för att klara sig i sina arbetsuppgifter, och då kan t.ex. det geografiska läget av en arbetsplats spela roll. Enligt Palviainen (2011, 22) har kommunal sjukvård i enspråkiga kommuner inte en skyldighet att använda båda nationalspråk.

2.3.2 Språkfärdighetskrav på den privata sektorn

Den privata sektorn i Finland består av olika slags av företag, andelslag, stiftelser, föreningar och egenföretagare. Några finska samfund, t.ex kyrkan och församlingar, tillhör den privata sektorn, även om de inte är vinstgivande (<http://www.stat.fi/til/tyti/kas.html>).

När det gäller språkfärdighetskrav på den privata sektorn, spelar språklagen (423/2003) inte så viktig roll när man jämför situationen med den offentliga sektorn. Enligt Palviainen (2011, 22) har privata företag inte språkliga skyldigheter, men behärskande av båda nationalspråk kan ändå ge konkurrensfördelar för företag.

Enligt EK (2010, 5) är det på privata sektorn främst själva företagsverksamheten och företagets marknadsområde som ställer krav för språkfärdigheter i främmande språk, i såväl rekryteringsprocessen som senare i själva arbetet. Kraven beror också på hur krävande arbetsposition är. EK (2010, 5) anser att språkfärdighet i främmande språk ofta är en del av arbetskunskap och nästan en självklarhet. Det är ofta arbetsgivarens roll att bestämma vilken personlig faktor (arbetserfarenhet, utbildning, språkfärdighet) som är den avgörande faktorn i rekrytering. Språkfärdighet enbart är ofta den avgörande faktorn i rekrytering, när företaget behöver kompetenser i andra språk än engelska eller svenska. I detta fall kan en arbetssökande bli vald enbart på grund av sina språkfärdigheter.

Enligt EK (2010, 13) oroar det dock, att språkfärdigheterna kan bli för ensidiga i företagslivet. I företagslivet är engelska ofta en *lingua franca*, som används i kommunikation både inom och utom ett företag. Det räcker ändå inte med bara engelska, eftersom det finns ökande efterfrågan också på andra främmande språk. Jag tycker att vid denna punkt är EK:s (2010) undersökning lite motstridig, eftersom å ena sidan betonar EK mångsidiga språkfärdigheter men å andra sidan medger organisationen att företags-språket ofta är engelska.

EK (2010) undersökte hösten 2009 det uttryckta behovet av främmande språk i mellanstora och stora finska företag. Rapportens syfte var att ta reda på vilka språk som prioriteras vid rekryteringsprocessen i olika företag. Enligt rapporten (2010, 6) är de fyra viktigaste språken i betydelseordning engelska, svenska, ryska och tyska. Behoven

av olika främmande språk varierar dock på olika branscher. Svenska sattes mest värde på finansbranschen och servicebranschen, men det var också viktigt för industriföretag, där 45 % av företag behövde eller krävde svenska i arbetsuppgifter.

Märkvärt i rapporten är att svenskans betydelse som rekryteringskriterium har minskat jämfört med tidigare år (EK, 2010, 6). Femtio procent av företagen tyckte att svenska behövs i företagslivet, medan procentandelen i undersökningen år 2005 var 65 %. Svenska ansågs ändå fortfarande vara det andra viktigaste språket i företagslivet. Behärskande av engelska för sin del anses som en självklarhet: 88 % av alla företag beto- nade kunskaper i engelska som ett rekryteringskriterium (EK, 2010, 6). Rapporten byg- ger inte på vetenskaplig forskning, men den ger ändå ganska aktuell uppfattning om situation i finska företag.

Vandermeeren (2005, 159) har undersökt behov av främmande språk vid business- före- tag i Finland och Tyskland. Enligt henne kräver många företagsverksamhetsoperationer användning av ett eller flera främmande språk ofta på grund av ekonomiska faktorer, t.ex. försäljning av produkter till utländska kunder. Ett officiellt företagspråk kan väljas enligt Vandermeeren (2005, 160) ofta utgående från kostnadsberäkning: om ett visst marknadsområde är litet och språket sällsynt kan man anse att inläring av språket orsa- kar mer kostnader än nyttor. Å andra sidan kan företag använda externa resurser i över- sättning eller användande av ett visst språk.

Huhta (1999, 17-18) har undersökt språkfärdighet och språkfärdighetsbehov hos indu- stri- och businessföretag i Finland. Hennes studie var en del av forskningsprojektet Pro- lang och som metod användes enkäter och intervjuer till både ledningen och personalen i de utvalda företagen. Syftet var att identifiera språkfärdighetsbehov och svagheter samt starka sidor i olika språk. Huhta (1999, 62) kom fram till att de fyra viktigaste språken i företag var engelska, svenska, tyska och franska. Övriga språk med resultatet är att ryska hamnade först på femte plats med 17 %. Enligt nyare undersökningar (se t.ex. EK 2010) har ryskans behov och roll ökat på många arbetsplatser och därför tycks inte Huhtas undersökning stämma i alla avseenden med den nuvarande situationen.

Det fanns stora skillnader i svar mellan ledningen och personalen. Enligt ledningen behövde bara en liten del av personalen främmande språk i sitt arbete, medan personalen upplevde behovet av olika språk större (Huhta, 1999, 63-65). Skillnader fanns också i uppfattningar om språkbehov i framtiden. Ledningen förutspådde att behovet av engelska, tyska och ryska kommer att öka medan behovet av svenska stannar på samma nivå. Personalen för sin del trodde inte att ryskans behov kommer att öka (Huhta, 1999, 67). I allmänheten värderades personalens kunskaper i främmande språk bäst i läs- och hörförståelse och skriftlig kommunikation, medan muntlig kommunikation behövde utvecklas. (Huhta, 1999, 157).

Louhiala-Salminen (2002) har undersökt språkanvändning i företagskommunikation hos fusionerade skandinaviska företag Stora Enso och Nordea. Louhiala-Salminen (2002, 149) kom fram på att efter fusionen ökade behov och användning av engelska på finskans och svenskans bekostnad. I stora fusionsföretag verkar man alltså välja ett gemensamt företagsspråk som nuförtiden oftast är engelska. Enligt Louhiala-Salminen (2002, 150-151) varierade språkanvändning i olika arbetsuppgifter och hos enskilda arbetstagar. Ett intressant resultat i undersökningen var att svenska informanter värderade finnarnas färdigheter både i engelska och i svenska som dåliga. Detta kan enligt Louhiala-Salminen (2002) bero på kommunikationskillnader mellan Finland och Sverige.

2.4 Användning av svenska och engelska på olika arbetssektorer

Användandet av det svenska språket i arbetslivet har undersökts ganska mycket på sistone, speciellt i pro gradu-avhandlingar.

Lehrer (1998) studerade språkbruk i sex olika industriföretag på Österbotten, ett tvåspråkigt område i Finland. Med hjälp av en enkätundersökning försökte Lehrer (1998, 18) ta reda på hur mycket man använder svenska och i vilka situationer. Vidare undersöktes informanternas uppfattningar om sina färdigheter i svenska och några andra främmande språk. Lehrer (1998, 167) fann att svenska behövdes i alla företag både i formella och informella situationer och både de svenskspråkiga och finskspråkiga informanterna använde svenska i ganska hög grad. Svenskan ansågs också vara ett viktigt språk för dessa företag. Färdigheter i engelska och tyska var också bra i undersökningen.

I hennes studie, var nästan alla informanter finlandssvenskar och därför var användningen av svenska ganska vanligt.

I enlighet med Lehrer fann även Annala och Lång (2005) att svenska behövs i företagslivet. Deras studie bestod också av enkäter, som skickades till hotell i fem olika städer i Finland: Jyväskylä, Tammerfors, Helsingfors, Kuopio och Karleby. Materialet samlades alltså på servicebranschen, medan Lehrer(1998) har studerat språkbruk på industribranschen (se även Mäkipää 2006 nedan). Annala och Lång hade ganska många syften i undersökningen, eftersom de undersökte färdigheterna i svenska, behovet och användningen av svenska samt attityder mot svenska Annala och Lång (2001, 57) fann ändå att svenskan behövdes i alla städer och att färdigheterna på svenska i allmänhet var ganska bra. Förståelsen av svenska var ändå bättre än produktionen av språket.

Mäkipää (2006) har undersökt användning av svenska språket och organisationskommunikation i finska företag i olika finska städer. I Mäkipääs studie (2006, 57) använde finnar i alla undersökningsstäderna svenska, men mest i Helsingfors och Vasa-regionen. Resultaten kan anses naturliga, eftersom Helsingfors och Vasa är tvåspråkiga kommuner. Mäkipää konstaterar också att många finnar byter till engelska, om de känner att deras kunskaper i svenska inte är tillräckliga. Språkval mellan svenska och engelska händer ofta i formella yrkesmässiga situationer och svenska används oftare i skriftlig än i muntlig kommunikation. Mäkipää (2006, 57) kom också fram till att finnar värderar sina språkfärdigheter bättre i Helsingfors och Vasa än i andra städer. De starkaste sektorerna av språkfärdighet i svenska var läs- och hörförståelse medan muntlig och skriftlig kommunikation orsakade mer problem.

Borenius (2009) har undersökt användningen av olika språk och företagsspråkets ställning i internationella företag i Finland, med fokus på svenska, finska och tvåspråkighet. Företagen låg i olika delar av Finland och alla var internationella och flerspråkiga, dvs. använder flera språk i intern och extern kommunikation. Enligt Borenius (2009, 62) fanns det skillnader i användningen av olika språk på grund av geografiskt område. Svenska användes mest i Södra Finland, medan kontoren i Östra och Mellersta Finland var främst finskspråkiga. (Borenius, 2009, 63). I några respondentföretag fanns det ett officiellt företagsspråk: antingen finska, svenska eller engelska. Engelskans roll förut-

spåddes att öka, eftersom informanterna tyckte att det är för tidskrävande att ha all information i intern och extern kommunikation på finska, svenska och engelska. (Borenius, 2009, 63). Av olika språk ansågs engelska vara den viktigaste i det internationella affärslivet hos alla informanter och de tror inte att situation kommer att förändras. Enligt informanter kommer svenska ändå att behålla sin ställning i nordiska sammanhang (Borenius, 2009, 66).

Användning av svenska i företagslivet har också undersökts i samarbetet mellan Finland och Sverige. (Barner-Rasmussen, 2011). Studiens syfte var att kartlägga användning av svenska inom handel mellan Finland och Sverige samt att studera uppfattningar om svenskans betydelse inom handel och ekonomiskt samarbete mellan dessa naboländer. Svenskans roll studerades också vid rekryteringen. Material samlades med hjälp av enkäter och intervjuer för företag, som hade förbindelser till Sverige. (Barner-Rasmussen, 2011, 13-14). Enligt Barner-Rasmussen (2011, 14) dominerar engelska i större företag speciellt i skriftlig kommunikation och några respondenter värderade att engelska är även viktigare än finska. Resultat stämmer med Louhiala-Salminen (2002), som påstår att engelska ofta är ett gemensamt företagsspråk i skandinaviska företag.

Enligt Barner-Rasmussen (2011, 15) är bra språkfärdighet i svenska ändå viktig speciellt i chefpositioner. Svenska används speciellt i muntlig kommunikation med dotter- eller systerbolag i Sverige. Till slut konstaterar Barner-Rasmussen (2011, 15) att det är fördelaktigt att kunna svenska speciellt i svenskägda dotterbolag i Finland eller i finska företag, som har verksamhet i Sverige. Företagets bakgrund och historia kan således ha en betydande inverkan på användning av svenska. När det gäller rekrytering är svenska ofta ett viktigt kriterium för att nå högre poster i företag och därför kan färdigheter i svenska påverka positivt på karriärutveckling.

Användning och behov av svenska på olika arbetsbranscher kan också studeras på ett mindre geografiskt område och då liknar undersökningen en fallstudie. Lax (2007, 49) har kartlagt behovet av svenska i fem olika arbetsorganisationer i Kokkola (Sv. *Karleby*) som är en tvåspråkig stad på västkusten av Finland. Organisationer eller företag som var med i undersökningen var från industribranschen företaget *Boliden Kokkola Oy*, från den offentliga sektorn *Karleby stad*, från hälsovårdsbranschen *Mellersta Österbottens*

samkommun för sjukvård, från servicebranschen *Handelslaget KPO* och från finansbranschen *Karlebys andelsbank*. Lax (2007, 59-60) insamlade material med hjälp av 16 temaintervjuer. I varje organisation intervjuades en ledare/direktör och två anställda (vid handelslaget KPO intervjuades tre anställda) och behovet av svenska jämfördes mellan de ledarna och de anställda. Alla ledarna var ansvariga för utbildningen i dessa organisationer.

I enlighet med de tidigare undersökningarna om språkbehov (se t.ex. Sjöberg, 2004) kom Lax (2007, 85) fram till att både ledningsnivå och anställda i dessa ovannämnda organisationer ansåg att svenska behövdes mest i muntlig kommunikation, t.ex. i kundservice och telefonsamtal. När det gällde läsförståelse och skriftlig kommunikation i svenska var behovet av delområden större hos ledarna än hos de anställda.

Lax (2010, 74-75) fann på att behovet av svenska var överraskande små vid industriföretaget *Boliden Kokkola Oy*, eftersom koncernspråket i företaget är engelska. Svenskan behövdes mest i direkt kundservice med lokala kunder och hos kundbesök. På hälsovårdsbranschen, på servicebranschen, på finansbranschen och i *Karleby stad* behövdes svenska mest på grund av de svenskspråkiga invånarna i Karleby. Enligt Palviainen (2011, 22) har man rätt att använda finska och svenska både med statliga och kommunala myndigheter i tvåspråkiga kommuner, t.ex. i kommunal sjukvård, medan privata företag har inga språkliga skyldigheter. Enligt Lax (2010, 75) anser privata företag (*Handelslaget KPO* och *Karlebys andelsbank*) svenska och tvåspråkighet som en nytta.

Turkia (2011) har studerat språkfärdighet i svenska på den offentliga sektorn vid inrikesministeriet. Syftet i hennes studie var att ta reda på hur personalen använder svenska i arbetet, hurdana färdigheter de har i svenska och hur/om behärskande av svenska har testats vid rekrytering. Turkia (2011, 80) fann att svenska användes sällan, bara några gånger om året, vid inrikesministeriet. Svenska användes vanligen i situationer som krävde läsförståelse i svenska, t.ex. läsning av meddelanden och dokument. Situationer där svenska användes muntligt var sällsynta. Enligt Turkia (2011, 80) fanns det variation i inställningar till och attityder mot användning av svenska.

När de gällde uppfattningar om respondenternas färdigheter i svenska fann Turkia (2011, 81) att läs- och hörförståelse ansågs vara goda, medan de andra delområdena av språkfärdighet ("d.v.s. grammatik och strukturer, ordförråd, uttal och skrivande") ansågs vara nöjaktiga. Färdigheterna i svenska testades inte systematiskt vid rekryteringsprocessen, även om några arbetspositioner krävde högskoleexamen och kunskaper i svenska.

Kirkkopelto (2007) har undersökt behovet av engelska hos professionella som arbetar inom marknadsföring. De flesta företag där informanterna arbetade hade utländska operationer, t.ex. inom export eller import, och därför var behovet av engelska ganska stort. (Kirkkopelto, 2007, 93). Kirkkopelto (2007, 96) kom fram till att de viktigaste delområdena för engelska hos hennes informanter var *språkkriktighet i skriftliga dokument, talflyt i muntlig kommunikation och small talk-kunskaper*.

Kirkkopelto (2007, 95) konstaterar också att behovet av engelska varierar i olika arbetsuppgifter. Engelska behövdes mest inom arbetsuppgifter, som behandlade export. För professionella inom export var många delområden av språkkunskap viktiga, dvs. färdighet att läsa, tala och skriva engelska, medan professionella inom försäljning och kundservice behövde olika delområden lite mindre mängder. Muntlig kommunikation var ändå viktigt också på dessa arbetsuppgifter.

Virkkula (2008, 414- 415) konstaterar i sin artikel om engelska som ett gemensamt språk i företagslivet att engelska är ett viktigt och nyttigt språk i företagslivet speciellt i muntlig och skriftlig kommunikation. Färdigheterna i engelska är ofta tillräckliga, men muntlig kommunikation kan ändå vara svårt, om engelska inte har använts regelmässigt tidigare i arbetslivet. Enligt Virkkula (2008, 416) är det oftast lättare för finska företag att använda engelska som en gemensam lingua franca i stället för andra främmande språk.

På basis av dessa tidigare studier kan vi alltså se att svenska behövs på olika branscher i olika delar av Finland. Engelska används i stället för svenska speciellt i stora nordiska företag, där det ofta finns ett gemensamt företagsspråk. Färdigheterna i både svenska

och engelska i allmänhet tycks vara bra, men muntlig kommunikation på svenska kan ändå orsaka problem.

2.5 Tidigare undersökningar om språkfärdigheter och arbetslivet hos universitetsstudenter

Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011) har undersökt språkfärdighet i svenska hos 776 finska universitetsstudenter vid Jyväskylä universitet. Motivation för att studera svenska och attityder till svenska undersöktes också.

När det gällde motivation för användandet av svenska i arbetslivet, var studenterna generellt sett ganska positiva mot svenska, men det fanns skillnader mellan olika fakulteter. Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011, 92) fann att över hälften av studenterna (57 %) instämde med påståendet *”Att studera svenska är viktigt för mig för det kan hjälpa mig i mitt kommande yrke.”* Det fanns ändå stora skillnader mellan olika fakulteter. Medan endast 26 % av studenterna i IT-fakultet instämde med påståendet var siffran vid humanistisk, idrotts- och hälsovetenskaplig fakultet och vid Handelshögskolan nästan 70 %.

Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011, 94) konstaterar att många studenter från samhällsvetenskaplig fakultet sannolikt kommer att arbeta vid statliga myndigheter i framtiden och att de därför är medvetna om språkrav. Knappt 70 % av studenterna vid denna fakultet instämde med påståendet *”Jag vill lära mig svenska för att många arbetsgivare efterfrågar det.”* Dessa studenter vill alltså studera svenska, eftersom de vet att man kräver vissa svenskkunskaper inom offentliga sektorn. De flesta av studenterna i humanistisk fakultet och Handelshögskolan instämde också med påståendet. Enligt Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011, 94) kan det bero på att studenter vid humanistisk fakultet är intresserade av språk i allmänhet, medan ekonomistuderande kommer att arbeta i positioner, som kräver språkkunskaper.

Elsinen (2000) studerade uppfattningar om språkfärdigheter och dess betydelse hos universitetsstudenter vid Joensuu universitet (nuvarande Östra Finlands universitet). Syftet med undersökningen var att kartlägga hurdana språkkunskaper studenter har, hurdana uppfattningar studenter har om sig själva som språkinlärare, hurdana språkbehov studenter har, och till sist hur studenter förhåller sig till språkstudier, som tillhör examen. (Elsinen, 2000, 73)

Elsinen (2000, 110) fann att studenterna upplevde språkfärdighet som en fördel i studier, i arbetslivet och i privatlivet. Hälften av studenter ansåg att språkfärdigheter är betydande ur arbetslivets synpunkt, eftersom den kan vara en fördel i arbetssökandet och öka möjligheter att arbeta utomlands. (Elsinen, 2000, 112).

Enligt Elsinen (2000, 150) tyckte studenterna att de behärskar engelska mycket bättre än svenska. Studenter vid samhällsvetenskaplig och pedagogisk fakultet var de mest positiva mot behärskandet och användandet av svenska medan studenter Matematisk-naturvetenskaplig fakultet och skogsvetenskaplig fakultet var de mest negativa. Annars fanns det överraskande få kommentarer om eller mot svenska i Elsinens (2000) undersökning.

Ett intressant resultat i Elsinens (2000,152) undersökning var att behovet av främmande språk hos studenter uppgavs vara minst i privatlivet och främst i arbetslivet. Sjuttio procent av studenterna trodde att de kommer att behöva minst två främmande språk i arbetslivet. Elsinen (2000, 153) fanns att de tre viktigaste språken hos studenter var engelska, svenska och tyska.

Behovet av engelska och svenska gällde speciellt behärskande av fackterminologi från ens egen bransch och förbättrande av muntliga kunskaper. (Elsinen, 2000, 178)

3 MATERIAL OCH METOD

3.1 Val av metod

Min undersökning kommer att vara deskriptiv, vilket i min avhandling betyder att respondenter i analysdelen behandlas som en helhet och proportionsangivelser i form av procent används mest som ett hjälpmedel för att presentera resultat. Det är alltså inte meningen att jämföra enskilda respondenter med varandra eller enskilda respondentens svar på olika frågor med varandra och inte heller göra statistiska generaliseringar. Öppna svar har indelats och kategoriserats kvalitativt till olika kategorier och på detta sätt har alltså använts innehållsanalys vid öppna frågor.

För mig var alltså det naturligaste metodvalet en kombination av både kvalitativ och kvantitativ undersökning, som enligt min mening stöder varandra. Min synpunkt stämmer också med Bell (1993, 21), som konstaterar, att det är möjligt att avvika från en metod till en annan, om dessa metoder passar till undersökning och ämne.

En halvstrukturerad enkätundersökning valdes som huvudsaklig materialinsamlingsätt, eftersom det med hjälp av enkät är lätt och effektivt att nå många respondenter under en begränsad tid och få omfattande svar om ett visst tema (Hirsjärvi, 2001, 182). Enligt Hirsjärvi (2001, 187) forskare ofta favoriserar antingen ostrukturerade eller strukturerade frågor. För mig kändes helt strukturerad enkät med färdiga svarsalternativ i alla frågor för avgränsad och strukturerad. Jag ville att respondenter skulle ha en möjlighet att förklara eller fördjupa sina svar, om de vill göra det. Enkätundersökning som metod har också använts i tidigare undersökningar om samma företeelse (se t.ex. Elsinen 2000 och Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen 2011)

Det största problemet med öppna frågor är vanligen att respondenten inte orkar svara fullständigt på dessa frågor (Valli, 2001, 111). Detta stämmer ändå inte med min enkät, eftersom jag fick många nyttiga kommentarer och mångsidiga och långa svar på öppna frågor och ämnet väckte intresse bland respondenter.

3.2 Materialinsamling och formulerande av enkäten

Material insamlades med hjälp av en elektronisk enkät (bilaga 1), som formulerades i Korppi, som är ett elektroniskt studiesystem i Jyväskylä universitet. Sedan skickade jag ett e-postmeddelande till olika e-postlistor vid tre olika fakulteter av Jyväskylä universitet: Kauppakorkeakoulu, sv. *Handelshögskolan*, Liikuntatieteellinen tiedekunta, sv. *idrottsvetenskaplig fakultet* och Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, sv. *samhällsvetenskaplig fakultet*. Genom ämnesföreningars e-postlistor är det lätt att nå en stor mängd av studenter, eftersom nästan alla studenter tillhör det egna huvudämnets e-postlista. Enkäten var aktiv under två veckor och under denna tidsperiod fick jag 225 svar.

Dessa fakulteter valdes, eftersom de skiljer sig från varandra och de också representerar olika arbetssektorer. Studier vid Handelshögskolan i allmänhet siktar på den privata sektorn, medan studier vid samhällsvetenskaplig fakultet på den offentliga sektorn. Då är det möjligt att jämföra språkfärdighetskrav på olika arbetssektorer/branscher. Enligt Statistikcentralen (http://www.stat.fi/til/opty/2011/opty_2011_2013-03-20_tie_001_sv.html) var arbetet vid sidan av studierna vanligaste för universitetsstudenter, som studerade företagsekonomi, samhällsvetenskap eller administrativa studier. Till sist valdes idrottsvetenskaplig fakultet, eftersom enligt Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011, 94) var studenter vid idrottsvetenskaplig fakultet i allmänhet positiva mot användningen av svenska i arbetslivet och de också hade ett personligt intresse för att lära sig svenska. T.ex. humanistisk fakultet uteslutits, eftersom de flesta språkstuderande ska bli språklärare. Detta hade kunnats förvränga resultat.

Enkäten innehöll olika delar: bakgrundsuppgifter om respondenter, frågor om arbetet under studietiden, frågor om språkfärdigheter i det nuvarande arbetslivet under studietiden, frågor om uppfattningar om arbetslivet och språkfärdigheter i framtiden och till sist 10 påståenden om svenska språket. Med bakgrundsuppgifter kommer jag att beskriva mina respondenter och med påståenden om svenska fördjupa uppfattningar om användandet av svenska. Språkfärdigheter i arbetslivet ville jag undersöka från två olika synvinklar: från det nutida arbetslivet och från det framtida arbetslivet.

Först innehöll enkäten alltså frågor om olika bakgrundsuppgifter, såsom kön, fakultet och ålder. Jag kommer att jämföra de viktigaste resultaten mellan 3 olika fakulteter. Alla svar var helt anonyma och t.ex. respondentens namn kom inte fram i enkäten.

Den första omgången med frågor behandlade språkfärdigheter i det nuvarande arbetslivet. Jag efterfrågade vilka främmande språk respondenten använder i sitt arbete, hur ofta och i vilka slags situationer. Jag kartlade också vilka språk respondenten skulle behöva i sitt arbete och hur betydande språkfärdigheter är i respondentens arbete. Alla frågor hade färdiga svarsalternativ, men hos vissa frågor kunde respondenter göra sitt svar tydligare också med ett öppet svar eller välja flera svarsalternativ.

Frågegruppen om det framtida arbetslivet och språkfärdigheter i framtiden innehöll frågor om respondentens uppfattningar om det tillkommande arbetslivet och språkkrav och språkbehov i det. Med denna frågegrupp ville jag ta reda på hurdant arbete respondenter från olika fakulteter skulle vilja ha efter universitetet och hurdana språkfärdigheter respondenterna tror att de kommer att behöva i detta arbete. Denna grupp innehöll mest öppna frågor, för att få omfattande svar om respondenternas uppfattningar. Det skulle vara omöjligt t.ex. att nämna alla möjliga arbete eller språkbehov som färdiga svarsalternativ.

I slutet av enkäten fanns det ännu 10 påståenden om svenska och dess användande i arbetslivet eller i Finland. Påståenden var formulerade med hjälp av Likert-skalan, där det fanns svarsalternativ från 1-5. Med svarsalternativet 1 kunde respondenten instämma inte med påståendet, medan med svarsalternativet 5 instämma helt med påståenden. Om respondenten inte kunde ta ställning om påståendet, var det möjligt att välja alternativet 3.

4 RESULTAT

I detta kapitel presenterar jag först mina respondenter och sedan går jag igenom resultat om språkfärdighet både i det nuvarande arbetslivet och i det framtida arbetslivet. Uppfattningar om språkfärdigheter i det framtida arbetslivet gäller både språkbehov och språkrav. I slutet av kapitel presenteras attityder om eller mot användning av svenska hos universitetsstudenter.

4.1 Bakgrundinformation om respondenter

På enkäten svarade sammanlagt 225 respondenter, varav 165 var kvinnor och 60 män. Nästan alla (99 %) av respondenterna var finskspråkiga. Kvinnornas andel var klart högre än andel av män och jag har därför valt att inte jämföra resultat beroende av kön. Jag är ändå nöjd med mängden av respondenter, eftersom enkäten skickades till e-postlistor i slutet av våren 2012 mitt under den brådaste tentamensperioden. Trots det, fick jag svar från alla fakulteter i nästan lika stora mängder (se tabell 1 nedan). I resultat- och analysdelen av min undersökning ska respondenterna behandlas som en helhet, men några av de viktigaste frågorna ska jämföras mellan olika fakulteter. Tabeller och figurer används som hjälpmedel, men med dessa metoder är inte meningen, att göra statistiska generaliseringar.

Enkäten var alltså riktad till studenter av tre olika fakulteter: Kauppakorkeakoulu (Handelshögskolan), Liikuntatieteellinen tiedekunta (idrottsvetenskaplig fakultet) och Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta (samhällsvetenskaplig fakultet). Antal respondenter vid olika fakulteter kan ses i tabell 1.

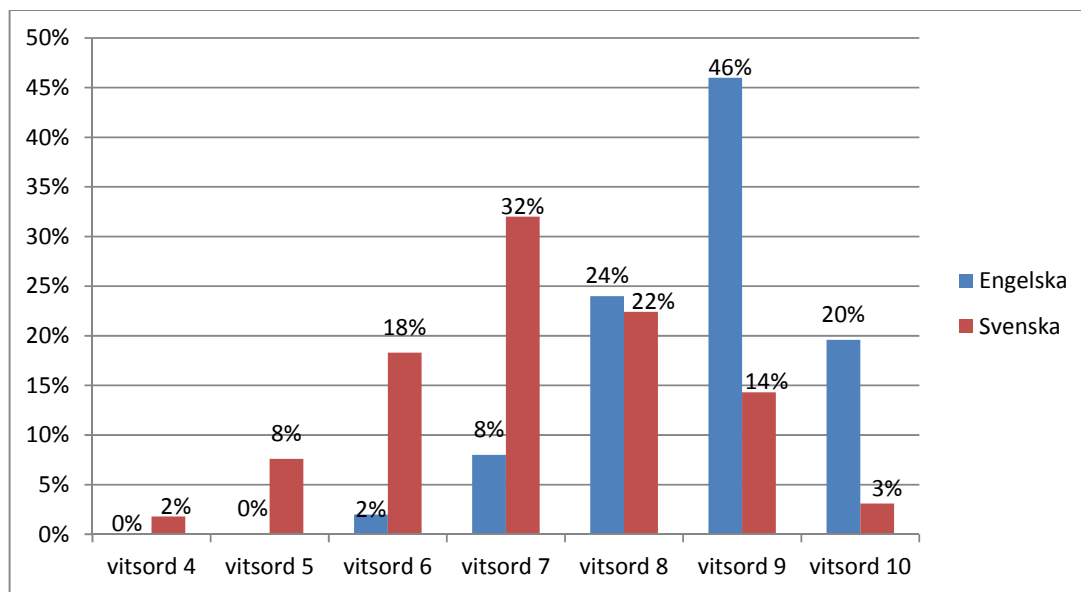
Tabell 1 Antal av respondenter vid olika fakulteter

Fakultet	Antal %	Antal (n)
Handelshögskolan	37 %	83
idrottsvetenskaplig fakultet	28 %	63
samhällsvetenskaplig fakultet	35 %	79
Totalt	100 %	225

Efter fakultet och andra bakgrundsuppgifter frågade jag om respondenternas tidigare språkstudier och respondenternas uppfattningar om deras vitsord i språk, som de har studerat i grundskolan och gymnasiet. I min undersökning ska jag presentera bara vitsord i svenska och engelska.

Alla respondenter hade studerat engelska i skolan och nästan alla respondenter också svenska. Enligt det finska grundutbildningslaget (628/1998) måste alla elever studera det andra inhemska språket och åtminstone ett främmande språk. Denna fråga ställdes för att få veta, vilka främmande språk respondenter borde behärska efter grundutbildningen. Om frågan istället hade varit *Vilka språk kan du?* hade svaren inte motsvarat den information jag önskade. Vid denna fråga var det möjligt välja en eller flera svarsalternativ.

Jag frågade också hur respondenter betygsätter sina kunskaper i dessa främmande språk, som de har studerat i grundutbildningen (figur 1). Även om nästan alla respondenter har studerat svenska i skolan, värderar de sina färdigheter lägre jämfört med engelska. I allmänhet läser studenter ändå mycket mer engelska än svenska i skolan. Nästan hälften av studenterna betygsatte sina färdigheter i engelska med vitsordet 9, medan bara 14 % av studenter gav samma betyg i svenska. 32 % av studenter betygsatte sina kunskaper i svenska med vitsordet 7, som var det vanligaste svaret för svenska. Andelen som angav det lägsta vitsordet (4-6) var högre i svenska än i engelska. Figur 2 nedan visar vitsorden som respondenter uppgett i svenska och engelska, eftersom jag kommer att koncentrera mig på dessa språk i min avhandling.

Figur 1 Vitsord i engelska och svenska enligt respondenterna (N=225)

Jag frågade också respondenter om de har tagit obligatoriska språkkurser, som tillhör till examen. Nästan alla respondenter 88 % svarade ja och de har tagit kurs i en eller flera språk. 70 % av respondenterna hade vid tidpunkten för enkäten hunnit gå den obligatoriska kursen i svenska, men trots det, värderades färdigheter i svenska lägre än t.ex. i engelska. Det vanligaste främmande språk i obligatoriska språkstudier var engelska med 80 %.

4.2 Det nuvarande arbetslivet för respondenter

Respondenterna arbetade på diverse olika branscher under studietiden och det fanns variation i yrkesbeteckningar. Enskilda svar har indelats till olika kategorier enligt branscher och i sambandet med olika kategorier presenteras några yrkesbeteckningar, som respondenter hade i denna kategori. Följande tabell 2 illustrerar vilket slags arbete respondenter hade under studietiden.

Tabell 2 Beskrivning av arbetet, som respondenter hade under studietiden (se fråga 11 på enkäten i bilagan)

Bransch	Typiska yrkesbeteckningar	Antal respondenter (N=225)
Service och försäljning	kundservicemedarbetare, städare, servitör, caféarbetare, expedit, kassörska, sekreterare, postarbetare	70
Social- och hälsovårdssektor	sjuusköterska, fysioterapeut, socialarbetare	43
Handel och kommersiell bransch	ekonomiförvaltning, företagare, Marketing Support Specialist, försäljningsassistent, revisor, exportassistent	39
Forskning och planering	forskare, forskningsintervjuare, forskningsassistent, utbildningsplanerare	20
Teknik, IT, media	projektingenjör, testningsingenjör, programmerare, konsult på IT-branschen, journalist	14
Idrottsbranschen	danslärare, tränare, idrottsinstruktör	13
Utbildning	lärare, speciallärare, vuxenutbildning, elevvård	8
Ledning och expertarbete	expert/sakkunnig, ekonomichef, avdelningschef, företagsledning på mellannivå	8
Arbete inom rättsväsen, stat osv.	advokat, jurist, EU-koordinator, praktikant i ambassad	6
Byggning och industri	byggarbetare, lagerarbetare, laboratorieassistent	4

Det var några respondenter som redan hade ett arbete som motsvarade deras utbildning, t.ex. ledning och expertarbete, men den vanligaste arbetsbranschen var ändå service- och försäljningsbranschen (31 %). På den andra platsen kom social- och hälsovård

(19 %) och på den tredje platsen kom handel- och kommersiell bransch (17 %). I fördelningen mellan olika branscher kan observeras inflytandet av olika fakulteter, eftersom bland respondenter vid idrottsvetenskaplig fakultet studerade ganska många respondenter hälsovetenskap och vid samhällsvetenskaplig fakultet ganska många socialarbete. I Handelshögskolan arbetade naturligtvis många i företagslivet inom t.ex. handel eller marknadsföring.

Ett intressant faktum är, att en stor mängd av mina respondenter redan är stadigvarande i arbetslivet och studerar i universitetet vid sidan av arbetet. Hälften av alla respondenter hade en regelmässig veckoarbetstid och även 40 % hade en permanent anställning. Med hänsyn till det arbetade respondenter ganska mycket och regelmässigt redan under studietiden. Majoriteten av studenter var anställda under året 2012, vid tidpunkten för enkätinsamlingen. De flesta av studenter har alltså svarat på enkäten med tanke på det nuvarande arbetet och därför är resultat aktuella.

Dessa ovannämnda svar och beskrivningar instämmer också med Statistikcentralens (2013) undersökningar om studerande i arbetslivet. Enligt Statistikcentralen (http://www.stat.fi/til/opty/2011/opty_2011_2013-03-20_tie_001_sv.html) arbetade över hälften av alla studenter under studietiden. Även 61 % av universitetsstudenter arbetade under studietiden. Att arbeta vid sidan av studierna var vanligaste för universitetsstudenter, som studerade företagsekonomi, samhällsvetenskap eller administrativa studier, där arbetsfrekvensen var nästan 70 %.

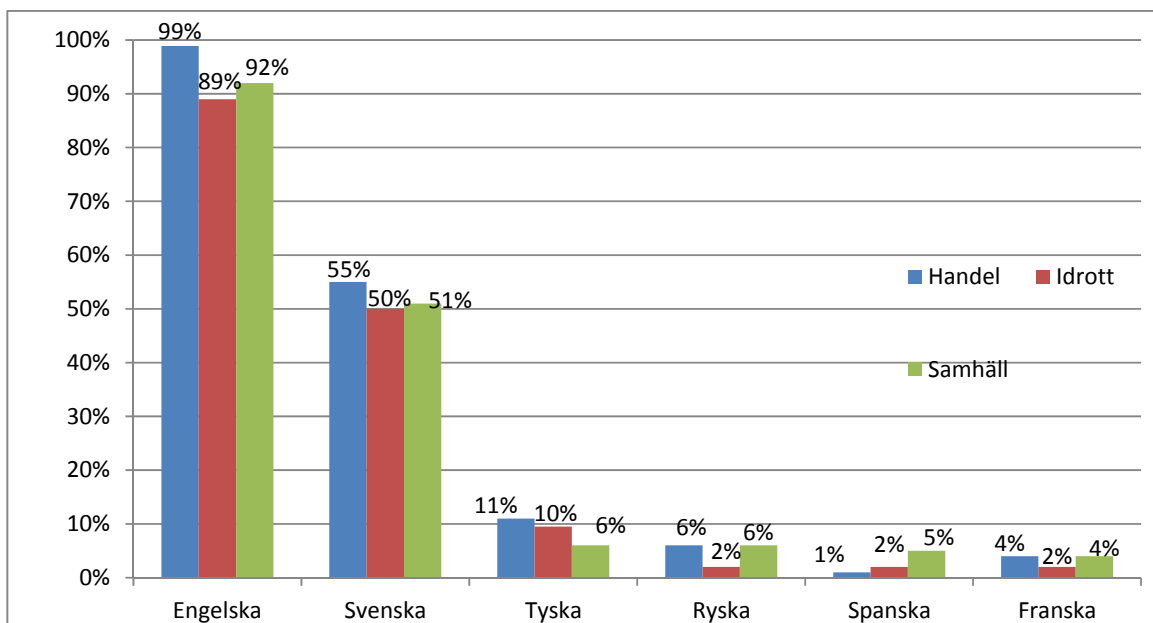
4.3 Språkfärdigheter i det nuvarande arbetet

I denna frågesektion undersöktes språkkunskap i det nuvarande arbetslivet och användande av svenska och engelska i detta arbete. Jag frågade först vilka främmande språk respondenter använder i sitt arbete och hur de använder svenska och engelska. Respondenter kunde välja eller nämna alla främmande språk, som de använder i arbetslivet, men jag ska koncentrera mig mest på användandet av svenska och engelska. Tvåhundrafjorton respondenter (95 %) svarade på denna frågesektion. 11 respondenter hade inte

svarat på denna frågesektion vilket kan bero på att de inte använder främmande språk i sitt arbete.

4.3.1 Användning av främmande språk

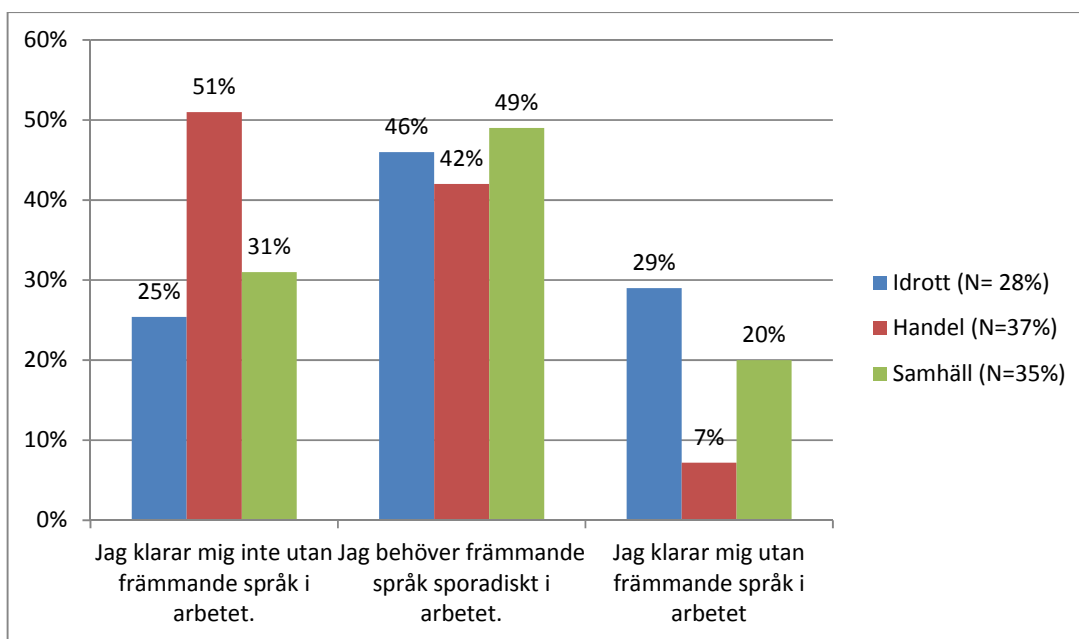
Figur 2 visar att, engelska var det populäraste språket i alla fakulteter. Vid Handelshögskolan använde till och med 99 % av respondenter engelska i arbetet, vilket ju betyder i praktiken att nästan alla respondenter använder engelska i sitt arbete. På andra platsen kom svenska och på tredje platsen tyska vid alla tre fakulteter. Cirka hälften av respondenter från alla fakulteter använde svenska och enligt min mening är siffran överraskande hög, eftersom Jyväskylä ligger i ett finskspråkigt område. Jag har ändå ingen noggrann information om läget av arbetsplatser hos studenter. Vid idrottsvetenskaplig fakultet var övriga främmande språk som nämndes i enkäten mycket ovanliga. Dessa främmande språk var inte heller så vanliga vid Handelshögskolan och vid Samhällsvetenskaplig fakultet, men antal användare av ryska var ändå över 5 % hos dessa studenter.

Figur 2 Främmande språk, som respondenter från olika fakulteter använde i sitt arbete (N=214) (se fråga 15 på enkäten på bilagan)

Vid Handelshögskolan fanns det tre respondenter som hade valt alternativet *något annat språk* och angett estniska, norska eller kinesiska. Vid samhällsvetenskaplig fakultet fanns det två respondenter som använde finskt teckenspråk och en respondent som använde danska. Variation i användning av främmande språk var stor, även om mängden användare inte var så stora för de sällsyntare språken.

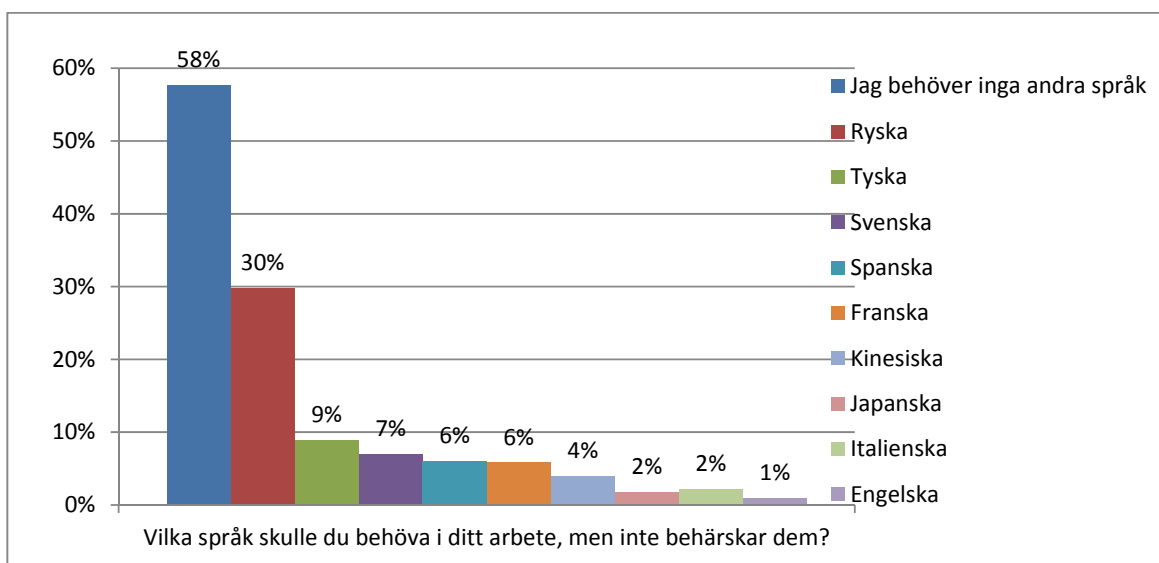
Betydelse av språkfärdigheter i arbetsuppgifter (figur 3) var tydligast för respondenter som kom från Handelshögskolan. Över hälften av respondenter i Handelshögskolan klarade sig inte i arbetsuppgifter utan främmande språk. Drygt 40 % av respondenter tyckte att de har behöver främmande språk sporadiskt. Vid andra fakulteter tyckte de flesta respondenter att de behöver främmande språk sporadiskt i arbetet. Vid idrottsvetenskaplig fakultet fanns det högt andel respondenter (knappt 30 %) som klarade sig i arbetet utan att använda andra språk än finska. För majoriteten av studenter är språkkunskap alltså en nyttig och betydande faktor i arbetslivet.

Figur 3 Betydelse av främmande språk i det nuvarande arbetet hos alla (N=214) respondenter (se fråga 20 på enkäten på bilagan)

Jag undersökte också om respondenterna ansåg att de skulle komma att behöva sådana främmande språk som de inte behärskar. Resultaten återges i figur 4. De flesta respondenter menade att de inte behövde andra språk i sitt arbete. Dessa respondenter ansåg

sig alltså endast behöva sådana språk som de redan kan. Näst kom ryska med 30 % och dess angivna behov var mycket större jämfört med andra språk vars andelar stannade. En mindre andel (7 %) av respondenter angav att de skulle behöva svenska, men tyckte att de inte behärskar det, även om de har studerat svenska i den tidigare utbildningen.

Figur 4: Andel respondenter som anger ett visst främmande språk som ett språk de skulle behöva i sitt arbete men som de inte behärskar (N=214) (se fråga 19 på enkäten på bilagan)

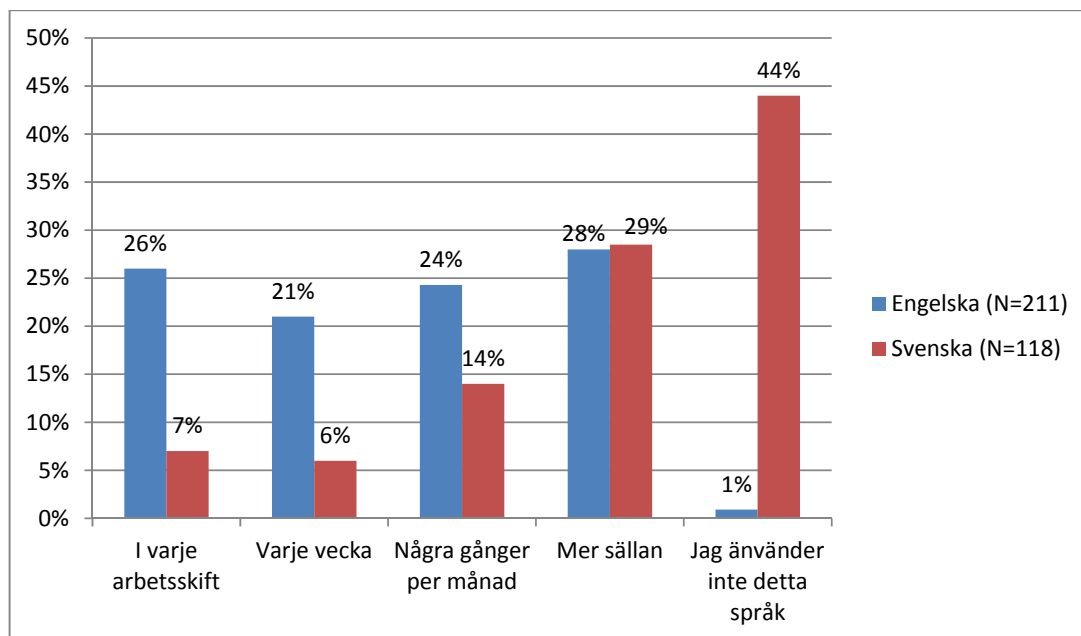
4.3.2 Användning av svenska och engelska

Nästan alla respondenter använde engelska i arbetet medan svenska användes av bara hälften av respondenter (se tabell 3). Därför är det inte meningen att jämföra antalet av svar i svenska och engelska med varandra, eftersom antalet respondenter var olika i dessa två språk. Resultat som gäller användning av svenska och engelska utgår från de 211 som har svarat att de använder engelska respektive från de 118 som har svarat att de använder svenska.

Tabell 3 Antalet användare av engelska respektive svenska i det nuvarande arbetet (se fråga 15 på enkäten på bilagan)

	Ja (N)
Engelska	211
Svenska	118

Majoriteten av dem som använt svenska i arbetet, angav ändå att de använde språket ganska sällan. De flesta angav att de använder svenska *några gånger i månaden* eller *mer sällan än några gånger i månaden*. Det var ändå 13 % av respondenterna som använde svenska *i varje arbetsskift* eller *varje vecka*. I Mellersta Finland är denna procentandel ganska hög, eftersom den tidigare forskningen (Borenius, 2009; Mäkipää, 2006) visar att svenska används speciellt i tvåspråkiga städer och kommuner. För engelska var alla svarsalternativ nästan lika populära. 26 % av användare av engelska använde språket i även varje arbetsskift. Användningsfrekvensen av svenska och engelska kan ses i följande figur 5, som visar användningsfrekvensen av både svenska och engelska.

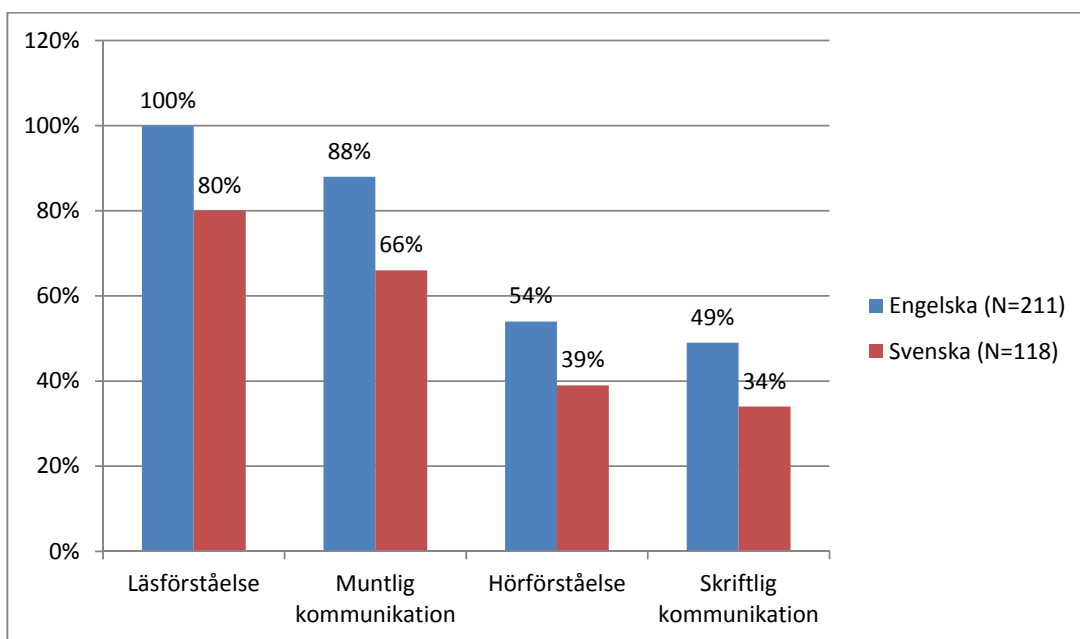

Figur 5 Användningsfrekvensen av svenska och engelska i det nuvarande arbetet hos alla respondenter (N=214) (se fråga 16 på enkäten på bilagan)

För språkens delområden gällde att *läsförståelse* och *muntlig kommunikation* var de vanligaste sätten att använda både svenska och engelska, vilket figuren 6 visar. Alla användare av engelska behövde språket för att läsa och förstå skriven text och nästan

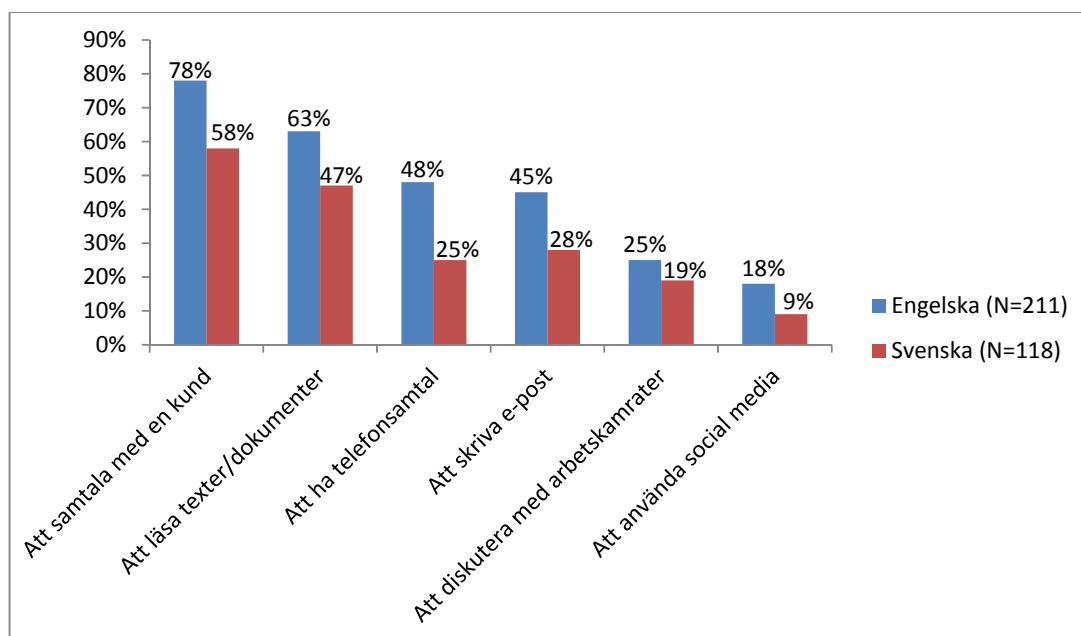
90 % av respondenterna angav *mundlig kommunikation*. Hälften av respondenter använde engelska också i skriftlig kommunikation och hörförståelse.

I fråga om svenska, var de vanligaste användningssätten även här *läsförståelse* och *mundlig kommunikation*. Av användare av svenska använde även 80 % språket i läsförståelse. I arbetslivet måste den majoriteten av användare av engelska och användare av svenska förstå olika slags textenheter och producera språket muntligt i olika situationer.

Figur 6 Användningssätt enligt delområden för svenska (N=118) och engelska (N=211) i det nuvarande arbetet hos användare av engelska respektive svenska (se fråga 17 på enkäten på bilagan)

De vanligaste användningssituationerna i båda språken (se figur 7 nedan) var att samtala med en kund och att läsa texter och dokument, som representerar *mundlig kommunikation* och *läsförståelse*. I engelska använde drygt 80 % av de 211 respondenterna språket i *samtal med kunder* och drygt 40 % av de 211 respondenterna skrev e-post och gjorde telefonsamtal på engelska. När det gällde svenska använde över hälften av de 118 respondenterna språket i *samtal med kunder* och i *läsning av texter och dokument*. Alla andra alternativ var mycket mer ovanligare på svenska än på engelska. Det var möjligt, att välja flera svarsalternativ vid denna fråga.

Figur 7: Typer av situationer då engelska (N=211) respektive svenska (N=118) används (se fråga 18 på enkäten på bilagan)

Respondenter hade också en möjlighet att nämna andra arbetssituationer, där de använder främmande språk i sitt nuvarande arbete. Även om frågan handlade om arbetssituationer, nämnde några respondenter också situationer på fritiden, t.ex. att främmande språk används på fritiden, med kompisar eller på resor. Tjugofem av de 214 respondenter angav även andra arbetssituationer där främmande språk används, utöver de fasta alternativ som angavs i enkäten

Arbetsrelaterade situationer (se fråga 18a på enkäten), som nämndes, var följande:

- handledning av internationella studenter
- att skriva dokument
- kurser, seminarier, möten
- informationsmöten
- andra arbetsevenemang
- arbetsresor
- diskussion med chef
- att lyssna på samtal på främmande språk

Det fanns alltså många olika slags arbetsrelaterade situationer, som krävde användning av främmande språk. I dessa situationer betonades muntlig kommunikation och dess

betydelse t.ex. vid handledning av studenter och diskussion med chef. Skriftlig kompetens och hörförståelse var också med i situationer, t.ex. skrivandet av arbetsrelaterade dokument och lyssnandet av arbetssamtal. Arbetsresor, informationsmöten och andra arbetsevenemang representerade olika slags av händelser, som är typiska i arbetslivet. Dessa svar representerade också olika delområden av språkfärdighet, som t.ex. Bachmann (1990) har presenterat.

4.4 Språkfärdighetsbehov och – krav i det framtida arbetslivet

I detta kapitel presenteras resultat om uppfattningar om det framtida arbetslivet (efter universitetet) och om språkfärdighetsbehov och språkfärdighetskrav i det tänkbara framtida arbetet. Jag undersökte först vilket slags arbete respondenter siktar mot i framtiden och på vilken arbetssektor. Senare undersökte jag respondenternas uppfattningar om språkkrav och språkbehov på dessa branscher. I denna del av enkäten fanns det igen 225 respondenter (se tabell 1). Respondenterna kunde svara med ett öppet svar om deras framtida arbete.

4.4.1 Respondenternas framtida arbete

Respondenterna från olika fakulteter kommer att arbeta på diverse olika arbetsbranscher och sektorer i framtiden. Studenterna fick själv namnge branscher och yrkesbeskrivningar eller branscher och jag har kategoriserat svar på denna fråga enligt fakulteter och de ska presenteras i följande tabeller (4-6).

De flesta studenter vid idrottsvetenskaplig fakultet kommer att arbeta inom utbildningssektorn som lärare i idrott eller hälsokunskap i framtiden (tabell 4). För studenter vid idrottsvetenskaplig fakultet verkar det också vara vanligt att arbeta inom ledning och administration i olika expertpositioner. Elva respondenter enbart nämnde branschen *liikunta- ja terveysala* och sju respondenter, som nämnde någon annan bransch, men inte kunde ge noggrannare yrkesbeskrivningar

Tabell 4: De framtida branscherna enligt respondenterna (N=63) vid idrottsvetenskaplig fakultet (se fråga 22 på enkäten)

Bransch	Yrkesbeteckning	Antal (n)
Utbildning	Idrottslärare, lärare i hälsovetenskap	18
Ledning och administration	Administration på idrott- och hälsobransch, avdelningsskötare i fysioterapi, expert inom hälsovård	14
Idrott- och hälsobransch	-	11
Någon annan bransch	teknik- och it-bransch, äldrevård	7
Forskning	forskare, planerare	5
Företags- eller organisation-verksamhet	-	3
Jag kan inte säga		5
Totalt		63

Vid Handelshögskolan har studenter många olika specialområden, beroende på deras huvudämne och studier (tabell 5). Det var vanligt att nämna arbete inom ledning och administration, inom bank- och finansbransch eller inom marknadsföring. Majoriteten av studenterna hade en ganska klar uppfattning om deras blivande arbetsbransch och de kunde ge en tydlig yrkesbeskrivning, t.ex. *Marketing Specialist* och *avdelningschef*. Studier vid Handelshögskolan verkar alltså rikta studenter tydligt till företagslivet.

Tabell 5 De framtida branscherna enligt respondenterna (N=83) vid Handelshögskolan (se fråga 22 på enkäten)

Bransch	Yrkesbeteckning	Antal (n)
Ledning och administration	Ledare, avdelningschef, personaladministration, ekonomi- och projektadministrat-	18

	ion	
Bank- och finansbransch	-	14
Marknadsföring	Expert inom marknadsföring, Marketing Specialist, arbete inom marknadskommunikat- ion	14
Någon annan bransch	turismbransch, skogbransch, it-bransch	9
Kommersiell bransch	-	7
Företagsamhet och konsul- tering		6
Någon annan	revisor, inköpare	6
Forskning	forskare	2
Jag kan inte säga		7
Totalt		83

Vid samhällsvetenskaplig fakultet fanns det många respondenter, som studerade antingen socialarbete eller psykologi. Därför siktar de flesta respondenter från denna fakultet på arbete inom socialbranschen som socialarbetare eller som psykolog (tabell 6). Andra respondenter tror att de kommer att arbeta som sakkunniga, på undervisningssektorn eller inom olika organisationer. Arbetsbranscher och yrkesbeteckningar, som studenter i Samhällsvetenskaplig fakultet hade, representerar tydligt den offentliga sektorn.

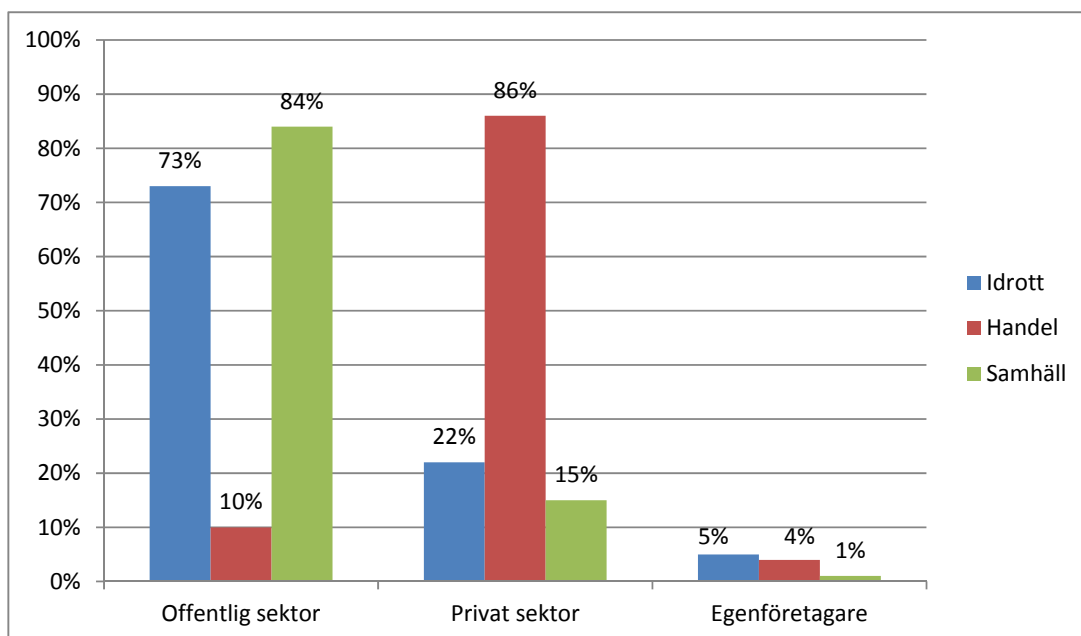
Tabell 6 De framtida branscherna enligt respondenterna (N=79) vid samhällsvetenskaplig fakultet (se fråga 22 på enkäten)

Bransch	Yrkesbeteckning	Antal (n)
Socialbranch	socialarbetare, psykolog, terapeut	42
Utbildning	lärare, vuxenutbildning, psy- kologilärare	11

Administration	statsadministration, eu-administration	9
Forskning och planering	forskare, planerare	7
Jag kan inte säga		6
Organisationsbransch	arbetet i en organisation, utvecklingssamarbete	4
Jag kan inte säga		6
Totalt		79

Efter att studenterna hade nämnt framtida arbetsbranscher och yrkesbeskrivningar, kunde de nämna till vilken arbetssektor (offentliga eller privat) dessa blivande branscher tillhör. Vid denna fråga var det alltså fråga om individuella uppfattningar, men i allmänhet var skillnaden mellan den offentliga sektorn och den privata sektorn bekant för studenter.

Vid idrottsvetenskaplig fakultet och vid samhällsvetenskaplig fakultet ska de flesta respondenter arbeta inom den offentliga sektorn, medan nästan 90 % av studenter vid Handelshögskolan ska arbeta inom den privata sektorn (se figur 8). Skillnaden är intressant, eftersom arbetssektorn ställer vissa språkfärdighetskrav (se kapitel 2.2). För mina respondenter verkar det inte vara ett vanligt alternativ att bli en entreprenör eller egenföretagare som ska arbeta både på den offentliga och den privata sektorn.

Figur 8 Den framtida arbetssektorn enligt respondenter (N=225) (se fråga 22a på enkäten)

4.4.2 Språkfärdighetskrav på olika arbetssektorer

Språkfärdighetskrav kan betyda saker för olika individer och på olika branscher och vid denna punkt kunde respondenterna först ange om det finns språkfärdighetskrav på den blivande arbetssektorn och sedan beskriva deras uppfattningar om de möjliga språkfärdighetskraven med egna ord.

Majoriteten av respondenter tror att det finns språkfärdighetskrav både på den offentliga och på den privata sektorn (se tabell 7). Speciellt på den privata sektorn tycktes språkfärdighetskrav vara en självklarhet. De sju respondenter som ska arbeta som egenföretagare trodde också att det kommer att finnas språkfärdighetskrav i det framtida arbetet, trots att dessa respondenter kommer att arbeta på olika branscher.

Tabell 7: Språkfärdighetskrav inom olika arbetssektor (se fråga 23 på enkäten)

	Ja (n)	%	Nej (n)	%
Inom offentlig sektor	100	82%	22	18%
Inom privat sektor	91	95%	5	5%
Hos egenföretagare	7	100%	0	0%

Det fanns stor variation inom branscher och yrkesbeskrivningar hos respondenter, som ska arbeta på offentliga sektorn. Majoriteten av dessa respondenter kom från idrottsvetenskaplig fakultet eller från samhällsvetenskaplig fakultet.

Den vanligaste typen av svar var att nämna vissa främmande språk som respondenter anser att det krävs på den offentliga sektorn. Enligt dem var de vanligaste språkfärdighetskraven svenska och engelska. Många nämnde språkfärdighetskrav för svenska som *virkamiesruotsi* (sv tjänstemansvenska), *pakkoruotsi* (sv. tvångsvenska) eller *tutkintoon kuuluvat pakolliset kieliopinnot* (sv. språkstudier som tillhör examen). Andra främmande språk tycktes ofta vara en fördel.

Det var också ganska vanligt att nämna olika delområden av språkfärdighet, t.ex. kommunikation på främmande språk, läsförståelse och skrivfärdighet. Främmande språk tycktes också vara ett medel att söka ny och aktuell information om ens egen bransch.

Några respondenter behandlade språkfärdighetskrav från en geografisk synvinkel. Dessa respondenter tyckte att geografiska områden kan orsaka vissa språkfärdighetskrav i Finland. Geografiska språkrav gällde mest svenska i de svenskspråkiga områdena i Finland: Södra Finland och kustområden, och ryska i Östra Finland. Även områden där det finns många invandrare nämndes (Ex 1-3).

Ex 1 ”Tietyillä maantieteellisillä alueilla ruotsin tai venäjän taito on välttämätöntä.” Sv. *På vissa geografiska områden är det nödvändigt att kunna svenska eller ryska.*

Ex 2 ”Riippuu alueesta, rannikkoalueella ruotsi, itärajalla ehkä venäjä.” Sv. *Det beror på området, på kustområdet svenska, vid den östra gränsen kanske ryska.*

Ex 3 ”Ruotsin kieli tärkeä kaksikielisessä kunnassa, englanti maahanmuuttajavoittoisilla alueilla.” Sv. *Det är viktigt att kunna svenska i en tvåspråkig kommun, engelska i kommuner, där det finns många invandrare.*

Några respondenter tog också ställning till språkfärdighetskrav. Det fanns ganska kritiska åsikter gällande svenska språkets ställning inom den offentliga sektorn. (Ex 4-5)

Ex 4 ”Julkisella sektorilla akateeminen ruotsi täytyy olla käyty, vaikken sillä ikinä pystyisi ketään auttamaan.” Sv. *På den offentliga sektorn är det ett måste, att man har tagit kursen i Akademisk svenska, även om man aldrig kunde hjälpa någon med den.*

Ex 5 ”Toinen kotimainen pitäisi sääntöjen mukaan olla hallussa, mutta psykologipulan takia työnantajilla ei ole varaa vaatia sitä.” Sv. *Enligt regler borde man kunna det andra inhemska språket, men det finns brist på psykologer och därför kan arbetsgivarna inte kräva det.*

Respondenterna verkar vara medvetna om grunder för språkfärdighetskrav på den offentliga sektorn och språkfärdighetskrav, som krävs för statliga myndigheter. Språkfärdighetskrav för svenska ansågs som ett tvång eller en nödvändighet, som stiftas i Finlands lag.

Några respondenter tog också ställning till språkfärdighet i arbetslivet i allmänhet, även om frågan var om språkfärdighetskrav. Dessa beskrivningar och meningar betyder ändå att språkfärdighetskrav en mångsidig företeelse som kan definieras varierande av olika individer. Språkfärdighet ansågs vara en fördel eller även en nödvändighet i arbetslivet. (Ex 6-7)

Ex 6 ”Monikulttuurisessa yhteiskunnassa kielitaidosta on aina hyötyä, kielitaito ei kuitenkaan ole edellytys työssä onnistumiselle.” *Sv. Språkfärdighet är alltid nyttigt i ett mångkulturellt samhälle, men å andra sidan är språkfärdighet inte en förutsättning att man lyckas i arbetet.*

Ex 7 ”Kielitaito on välttämättömyys.” *Sv. Språkfärdighet är nödvändighet.*

De flesta respondenterna, som ska arbeta inom den privata sektorn, kom från Handelshögskolan. Enligt dessa respondenter, är det viktigaste och tydligaste språkfärdighetskravet inom den privata sektorn engelska. De flesta åsikter gällde också engelska eller språkfärdighetskrav för engelska. I allmänhet tycktes engelska vara en nödvändighet och de andra främmande språk ansågs som en fördel. (se Ex 8-9).

Ex 8 ”Englannista on aina hyötyä työstä riippumatta, kysytään usein haastattelussa.” *Sv. Det är alltid nyttigt att kunna engelska, oberoende av arbetet. Man efterfrågar ofta färdigheter i engelska i arbetsintervjun.*

Ex 9 ”Englanti on hallittava lähes äidinkielenä.” *Sv. Man måste kunna engelska nästan lika bra som modersmålet.*

Inom den privata sektorn ska många respondenter arbeta i företagslivet och det kom tydligt fram att företagsverksamhet ställer vissa språkrav på grund av företagets marknader och utländska kunder. Den största orsaken för språkfärdighetskrav i företagslivet tycktes vara globalisering i företagslivet och företagets marknadsområden (se ex. 10-11).

Ex 10 ”Kansainvälisen kaupan asettamia, konsernien sisäisen viestinnän kieli” *Sv. Internationell handel ställer vissa (språk)krav, och det gör också språkval i intern kommunikation inom koncerner.*

Ex 11 ”Englanti kaikkialla, yrityksen asiakkaista riippuen muut vieraat kielet, kiina ja venäjä enenevissä määrin.” *Sv. Engelska överallt, alla andra främmande språk beroende av företagets kunder, kinesiska och ryska i allt högre grad.*

Inom den privata sektorn fanns det bara en respondent, som nämnde geografiska språkfärdighetskrav (ex 12).

Ex 12 ”Ruotsi ruotsinkielisillä alueilla.” Sv. *Svenska på de svenskspråkiga områdena.*

Det fanns endast sju respondenter som planerade en framtid som privatföretagare och enligt dessa beror språkfärdighetskraven mest på branschen där privatföretagare ska arbeta. Alla 7 respondenter arbetade på olika branscher, t.ex. på turismbranschen, på hälsobranschen eller inom teknisk produktutveckling och därför var språkfärdighetskrav som angavs individuella och olika. Det fanns ändå likheter med offentliga och privata sektorn. Det kom fram att engelska är ett viktigt och nyttigt språk och det är nästan nödvändigt att kunna engelska t.ex. på grund av utländska kunder, (se ex 13). Både kommunikations- och läsfärdighet på främmande språk behövdes hos privatföretagare.

Ex 13 ”Englanti on käytännössä työkieli, muut vaatimukset riippuvat kumppaneista ja/tai erityisaiheista.” Sv. *I praktiken är engelska ett arbetspråk, andra krav beror på partner eller specialområde.*

4.4.3 Språkfärdighetssbehov i arbetslivet

Alla studenter var eniga, att det behövs ett eller flera främmande språk i det framtida arbetslivet oberoende av branschen. Man kunde svara på frågan med ett öppet svar, så det hade också varit möjligt ge ett svar, även om man inte skulle behöva främmande språk i arbetslivet. Jag har räknat antal av främmande språk, som studenter vid olika fakulteter nämnde och också kategoriserat längre svar i varje fakultet.

Tabell 8: Antal av främmande språk som respondenter från olika fakulteter tror att de kommer att behöva i det framtida arbetslivet efter universitetet (se fråga 24 på enkäten)

Antal språk (n)	1	2	3	>3	Kan inte säga
-----------------	---	---	---	----	---------------

Idrottsvetenskaplig fakultet	19	28	6	2	1
Handelshögskolan	25	17	18	15	4

Samhällsvetenskaplig fakultet	19	23	14	7	6
-------------------------------	----	----	----	---	---

Vid idrottsvetenskaplig fakultet förutspådde de flesta studenter, att det behövs antingen bara engelska (N=19) eller engelska och svenska (N=28) på deras arbetsbransch i framtiden. Dessa studenter menade att de inte kommer att behöva flera främmande språk någon högre grad. Vid idrottsvetenskaplig fakultet fanns det sju respondenter, som hade beskrivit behov av främmande språk med egna ord. Dessa respondenter tyckte oftast, att de skulle behöva ett visst språk, men klarar sig också utan det (ex 14). Då ansågs språkkunskap inte vara en nödvändighet.

Ex 14 ”Ruotsista hyötyä, mutta ilmankin pärjää.” Sv. *Svenska är en fördel, men man klarar sig också utan svenska.*

De flesta studenter vid Handelshögskolan kommer att arbeta i företagslivet i framtiden och deras blivande branscher representerar den privata sektorn. Tidigare undersökningar (Vandermeeren, 2005, 159; EK, 2010, 13) har visat ett behov för flera främmande språk i företagslivet beroende av företagets marknader och även respondenterna i denna studie tycktes förutspå dessa behov. Vid Handelshögskolan fanns en klar majoritet studenter som trodde att de kommer att behöva flera främmande språk på deras blivande bransch. Det fanns t.o.m. 15 studenter, som trodde att de kommer att behöva fler än tre främmande språk och denna andel var mycket högre än vid idrottsvetenskaplig fakultet och vid samhällsvetenskaplig fakultet.

Vid Handelshögskolan fanns det fyra respondenter, som hade skrivit en längre kommentar om ämnet. Dessa respondenter menade att det fanns behov av flera främmande språk (andra språk vid sidan av engelska) och hade också funderat på möjliga orsaker till dessa språkbehov (ex 15).

Ex 15 ”Englanti globaalisti, ruotsi Suomessa ja Pohjoismaissa. Saksa, espanja ja venäjä voivat olla hyödyllisiä tulevaisuudessa pankkifuusioiden takia. Sv. *Engelska globalt, svenska i Finland och i de nordiska länderna. Tyska, spanska och ryska kan vara nyttiga i framtiden på grund av bankfusioner.*”

Studenter vid samhällsvetenskaplig fakultet var eniga med studenter från andra fakulteter att det behövs ett eller flera främmande språk. Studenter vid samhällsvetenskaplig fakultet inriktar sig på väldigt varierande och olika branscher jämfört med andra fakulteter. Det finns skillnader t.ex. mellan social- och hälsovård och den statliga förvaltningen, när det gäller språkfärdighetskrav. Trots denna faktor tyckte majoriteten av studenter, att det behövs åtminstone två främmande språk i det framtida arbetslivet.

Det fanns tio respondenter vid samhällsvetenskaplig fakultet, som hade kommenterat ämnet lite djupare, t.ex. från en synvinkel av en enskild tjänsteman. Bland kommentarer finns det också kritiska åsikter mot svenska (ex 16-17).

Ex 16 ”Englantia, maahanmuuttaja-asiakkaat puhuvat paljon venäjää, arabiaa, somaliaa, mutta yksittäisen virkailijan on mahdotonta ja tarpeetonta osata kaikkia kieliä. Sv. *Man behöver engelska, invandrarkunder talar mycket ryska, arabiska, somaliska, men det är omöjligt och inte ändamålsenligt för en enskild tjänsteman att kunna alla språk.*”

Ex 17 ”Englantia, tuskin muita hirveästi. Ruotsin perusteet olisi hyvä osata, jos niitten kanssa tekee yhteistyötä, pakollinen ruotsi ei hyödytä. Sv. *Engelska, inte andra språk så mycket. Det kunde vara bra att kunna grunderna i svenska, om man samarbetar med dem, tvångsvennska har man inte nytta av.*”

4.4.4 Individuella språkfärdighetsbehov hos respondenterna

På frågan *Millaista kielitaitoa uskot itse tarvitsevasi työelämässä?sv. Hurdana språkfärdigheter tror du att du kommer att behöva i arbetslivet?*(fråga 25 i enkäten, se bilaga) framkom viss variation i svaren. Med ett öppet svar kunde respondenterna själv beskriva sina egna individuella språkfärdighetsbehov i det framtida arbetslivet eller tankar om det. Jag har delat svar in i följande kategorier:

- 1) Respondenten nämner vissa språk (”englanti ja ruotsi”, sv.*engelska och svenska*)
- 2) Respondenten nämner vissa språk och beskriver dem med adjektiv (”sujuva englanti” sv. *flytande engelska*; ”hyvä englanti, tyydyttävä saksa ja ruotsi” sv.*bra engelska, nöjaktig tyska och svenska*)

- 3) Respondenten beskriver sina språkfärdighetsbehov allmänt och enbart med adjektiv ("sujuva ja monipuolinen" sv. *flytande och mångsidig*)
- 4) Respondenten nämner olika delområden av språkfärdighet ("luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen, puhuminen sv. *läsförståelse, skrivning, muntlig förmåga*)
- 5) Respondenten nämner yrkesspecifika behov ("eu-sanasto, sv. *eu-ordförråd*)
- 6) Respondenten kommenterar språkfärdighetsbehov eller framför sin åsikt:

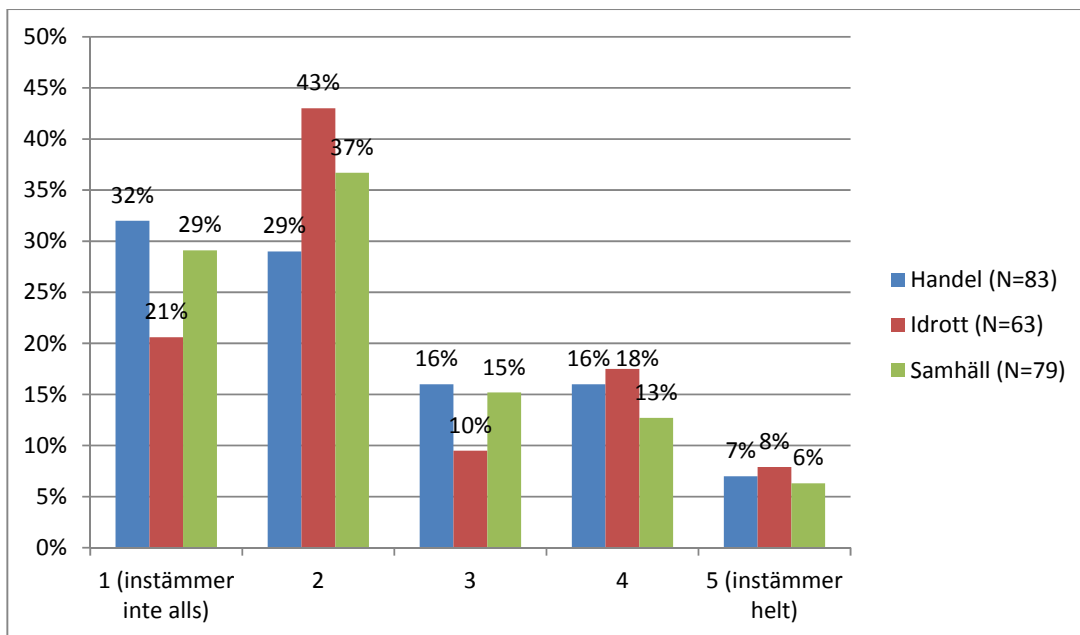
Ex 18 "Minun tulisi osata ruotsia jo sen vuoksi, että se on Suomen toinen virallinen kieli, kommunikaatiotaidot olisivat kirjallista tuottamista tärkeämmät." Sv. *Jag borde kunna svenska på grund av det faktum, att svenska det andra officiella språket i Finland, kommunikationskunskaper i svenska är viktigare än skriftlig produktion.* "

Ex 19 "Rallienglannilla ei tilintarkastajana ainakaan Pääkaupunkiseudulla pärjäisi." Sv. *I Huvudstadsregionen klarar man sig inte med "rallyengelska".*

Svaren på frågorna 23, 24 och 25 (se enkäten) var likartade, men enligt min mening är alla frågor ändå betydande. Det var ju meningen att undersöka språkfärdighetskrav på olika arbetssektorer och respondenternas uppfattningar om både individuella språkfärdighetsbehov och språkfärdighetsbehov i allmänhet på en viss bransch. Den största skillnaden mellan allmänna och individuella språkfärdighetsbehov var, att det vid uttryckta individuella behov fanns noggrannare beskrivningar.

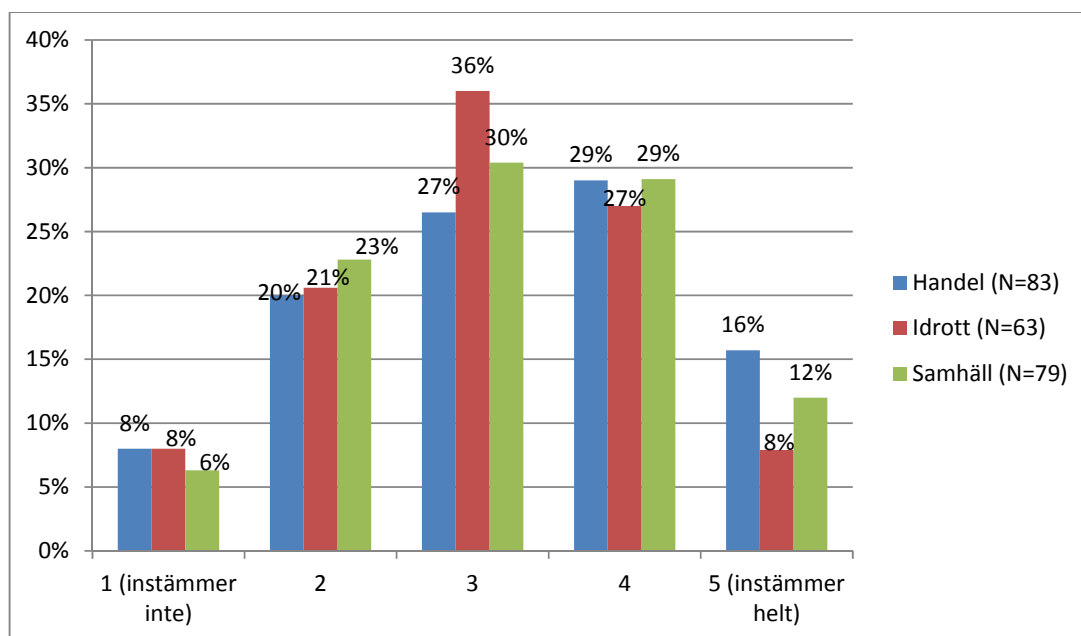
4.4 Attityder mot användning av svenska

I slutet av enkäten fanns några påståenden om attityder gentemot svenska språket. Med dessa påståenden var det meningen att undersöka hurdana åsikter studenter har om svenska och hurdana attityder finns det mot svenska. Jag tycker att denna attityddel av enkäten stöder de tidigare frågorna och ämnen i enkäten, men det var inte möjligt att göra en djupare attitydundersökning inom ramen för denna avhandling. Metoden i denna del av enkäten var att använda Likert-skalan (från 1 till 5). Värdet 1 motsvarade att "täysin eri mieltä" (Sv. *instämmer inte alls*) och 5 "täysin samaa mieltä, (sv. *instämmer helt*.)

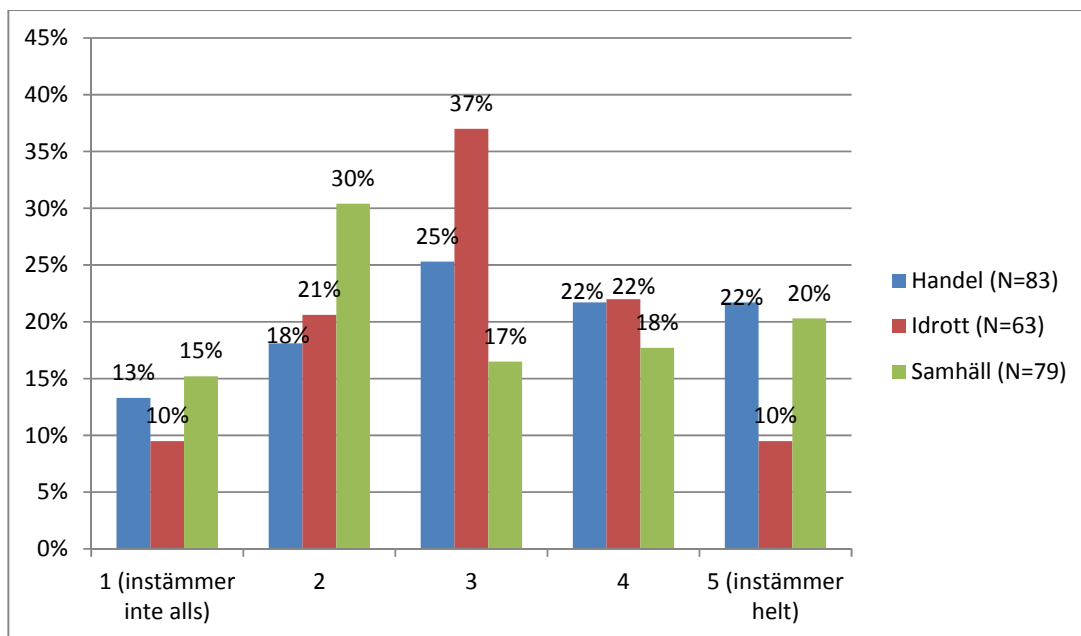
Figur 9 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 1. Ruotsin kielestä on hyötyä kaikkialla Suomessa. (Sv. *Det är nyttigt att kunna svenska i alla delar av Finland.*) (N=225)

Figur 9 visar, att de flesta av studenter (över 60 %) i alla fakulteter valde 1 eller 2 på skalan och instämde alltså inte i denna påstående. Dessa ansåg alltså att man inte behöver svenska i alla delar av Finland.

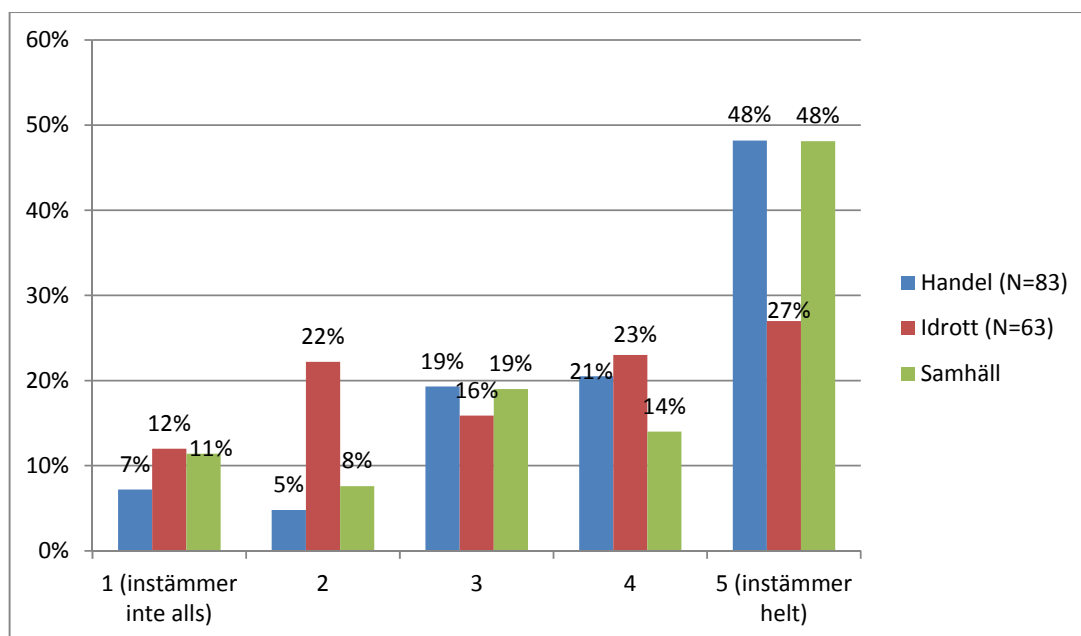
Figur 10 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 2. Työantajat arvostavat työntekijän ruotsin kielen taitoa. (Sv. *Arbetsgivarna uppskattar arbetstagarnas färdigheter i svenska.*) (N=225)

De flesta respondenter vid Handelshögskolan och vid samhällsvetenskaplig fakultet tror att arbetsgivare uppskattar färdigheter i svenska (figur 10). Detta stämmer också med Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011). Det fanns ändå ganska många respondenter, som inte hade en klar åsikt eller information om ämnet (värde 3 i skalan). Vid idrottsvetenskaplig fakultet svarade en dryg tredjedel (36 %) av respondenterna att de inte kunde säga sin åsikt.

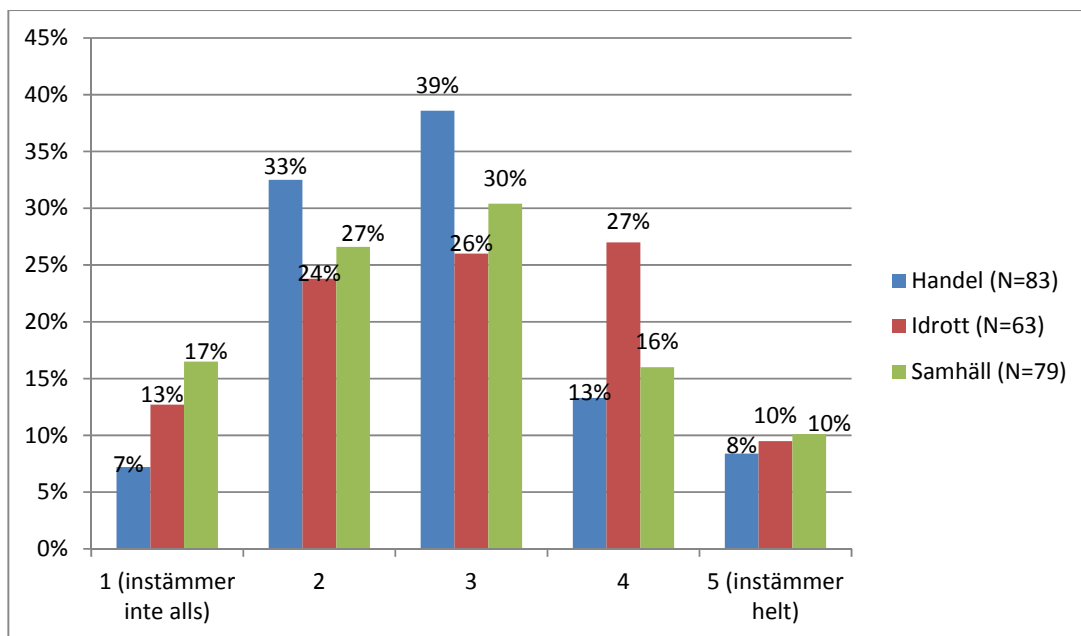
Figur 11 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 3. Uskon tarvitsevani ruotsin kieltä työelämässä. (Sv. *Jag tror att jag kommer att behöva svenska i arbetslivet.*) (N=225)

Figur 11 visar inställningar mot användning av svenska i arbetslivet. Vid denna fråga fanns det variation bland respondenter och mellan fakulteter. Situationen var jämnast vid Handelshögskolan, där alla svarsalternativ var nästan lika populära. Vid Handelshögskolan instämde de flesta studenter (44 %) med påståendet, alltså de valde 4 eller 5 på skalan. Vid idrottsvetenskaplig kunde 37 % av studenter inte ta ställning till påståendet och det fanns nästan lika många respondenter, som instämde med påståendet och respondenter, som inte instämde med det. På basis av frågorna 2 och 3 (se figurerna 9 och 10 ovan) verkar det som att det vid idrottsvetenskaplig fakultet finns många respondenter, som inte är medvetna om behov av svenska i arbetslivet eller som inte har funderat på saken. Det är överraskande, att vid samhällsvetenskaplig tror majoriteten av studenter (45 %) att de inte kommer att behöva svenska i arbetslivet, även om många av dem kommer att arbeta som statliga eller kommunala myndigheter.

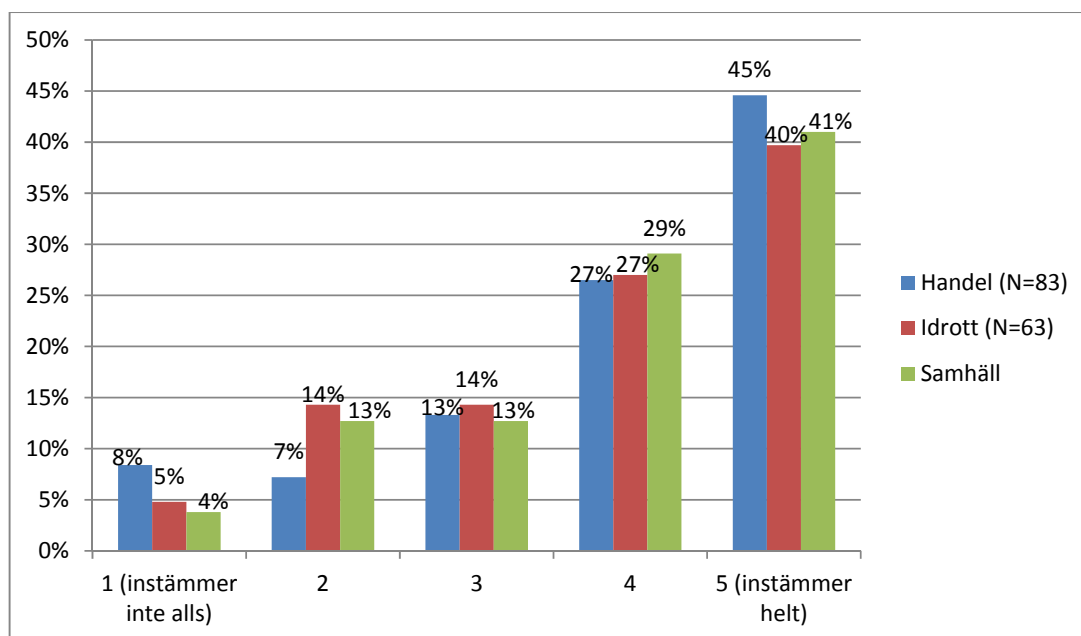
Figur 12 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 4. Käytän mieluummin työssäni muita kieliä ruotsin sijasta. (Sv. *Jag använder hellre andra språk i mitt arbete än svenska.*) (N=225)

De flesta av studenter vid Handelshögsskolan och vid samhällsvetenskaplig fakultet använde hellre andra språk i sitt arbete än svenska (figur 12). Jämfört med dessa fakulteter var situationen mycket jämnare vid idrottsvetenskaplig fakultet, där det inte fanns så signifikanta skillnader mellan olika svarsalternativ. Med detta påstående menar jag en arbetssituation, där respondenter väljer att använda ett annat språk i stället för svenska.

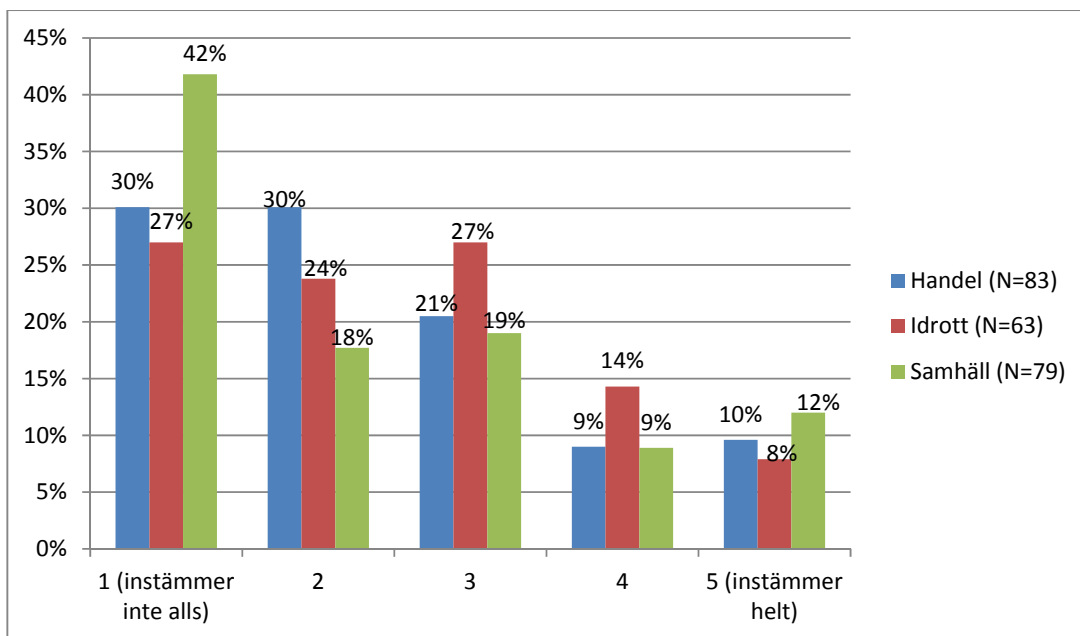
Figur 13 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 5. Ruotsin puhuminen on helpoa. (Sv. *Det är lätt att tala svenska.*) (N=225)

Det var ganska mycket variation bland svar i påståendet "*Det är lätt tala svenska*" (figur 13), men cirka hälften av respondenter tyckte, att det är lätt att tala svenska, medan den andra hälften i alla fakulteter inte instämde alls eller i någon mån med påståendet (valde 1 eller 2 på skalan). Det är alltså ganska många studenter, som tycker att, det är lätt för dem att tala svenska. Vid Handelshögskolan var det bara 20 % av studenter, som instämde helt eller i någon mån med påståendet, medan vid idrottsvetenskaplig fakultet var det nästan två gånger flera studenter, cirka 40 % av studenter, som instämde med det. Det måste ändå konstateras, att det fanns ganska många studenter i alla fakulteter, som inte kunde ta ställning till påståendet.

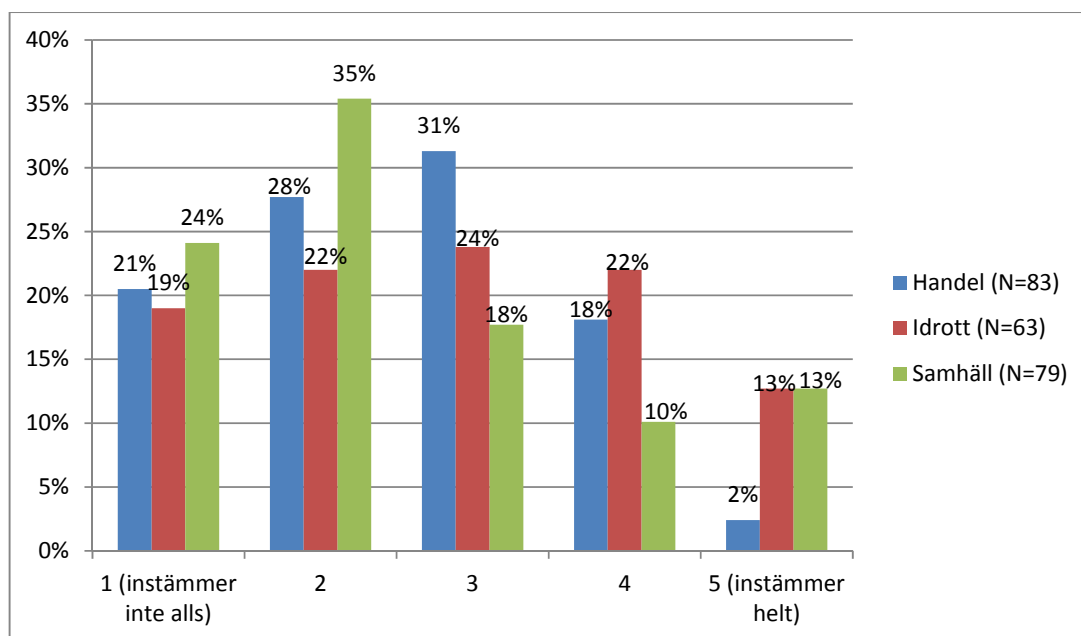
Figur 14 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 6. Ruotsin kieli helpottaa kommunikaatiota Pohjoismaissa. (Sv. Svenska språket underlättar kommunikation i de nordiska länderna. (N=225)

Majoriteten av studenter vid alla fakulteter tyckte att med hjälp av svenska är det lätt att kommunicera i de nordiska länderna (figur 14). Det fanns inte så stora skillnader mellan fakulteter. Det var cirka 70 % av studenter vid alla fakulteter, som instämde helt eller i någon mån med påståendet. Påståendet behandlar inte direkt arbetslivet, men med hjälp av detta påstående ville jag undersöka hur medvetna studenterna är om svenska som ett hjälpmedel att bli förstådd i en svenskspråkig omgivning.

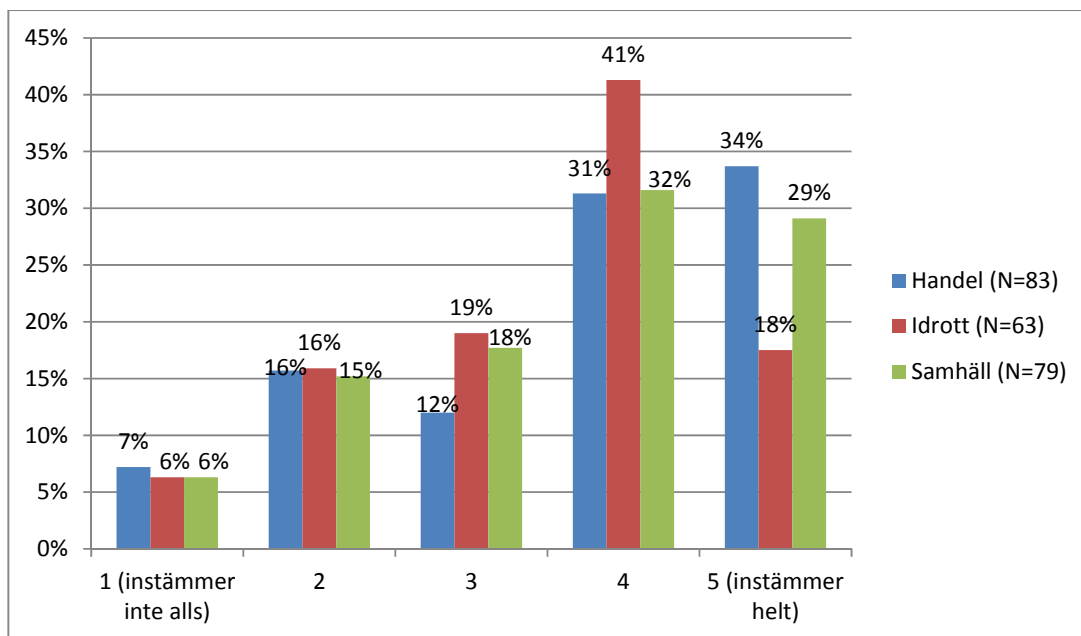
Figur 15 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 7. Ruotsin kielen käyttäminen on minulle luontevaa. Sv. *Det är naturligt för mig, att använda svenska.* (N=225)

Vid alla fakulteter men speciellt vid samhällsvetenskaplig fakultet tyckte de flesta av studenter, att det inte är naturligt för dem att tala svenska (figur 15). Där fanns det nämligen över 40 % av studenter som instämde helt med påståendet. Vid Handelshögskolan och Vid samhällsvetenskaplig fakultet fanns cirka 60 % av studenter, som instämde inte helt eller i någon mån med påståendet. Dessa svar stämmer också med svar på påståendet 5 (*”Det är lätt att tala svenska”*).

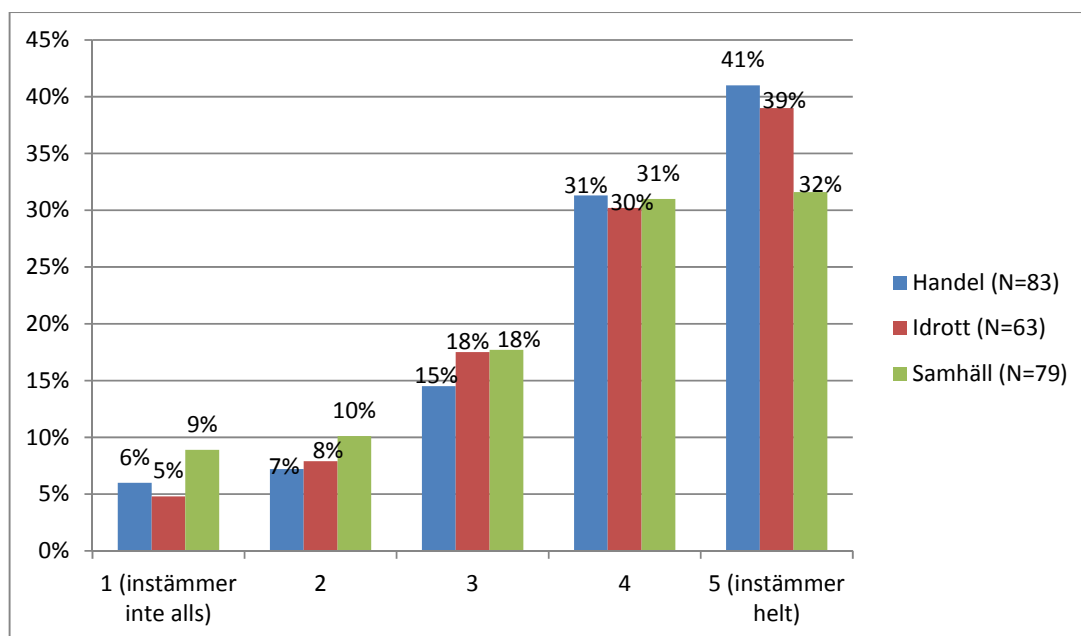
Figur 16 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 8. Ruotsia tulee osata Suomessa, jotta kaikkia kansalaisia kohdellaan tasa-arvoisesti. Sv. *Man ska kunna svenska i Finland, för att alla medborgare ska kunna behandlas jämlikt.* (N=225)

Språkpolitik och jämlikhet mellan medborgare tycktes inte vara ett viktigt tema för respondenterna vid Handelshögskolan och vid samhällsvetenskaplig fakultet, där de flesta respondenter inte instämde med påståendet. Figur 16 visar att studenter vid samhällsvetenskaplig fakultet var mest kritiska mot påståendet, det var nästan 60 % av studenter, som instämde inte helt eller i någon mån med påståendet. Vid idrottsvetenskaplig fakultet var situationen jämnare. Det var nästan lika många (cirka 40 %) studenter, som instämde med påståendet och studenter, som inte instämde med påståendet.

Figur 17 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 9. Ruotsin kielen taito on etu työnhaussa. Sv. *Det är en fördel att kunna svenska, när man söker ett arbete.* (N=225)

Figur 17 visar, att över hälften av studenter i alla fakulteter tyckte att det är en fördel att kunna svenska, när man söker ett arbete. Vid denna fråga fanns det inte så stora skillnader mellan fakulteter. Studenter tyckte alltså, att de har nytta av svenska i arbetssökandet, vilket stämmer också med Jauhojärvi-Koskelo&Palviainen (2011, 92).

Figur 18 Fördelning av svar fakultetsvis på påståendet 10. Haluaisin oppia lisää ruotsin kieltä. Sv. *Jag skulle vilja lära mig mer svenska.* (N=225)

De flesta av studenter vid alla fakulteter var eniga, att de vill lära sig mer svenska (figur 18). Vid Handelshögskolan och vid idrottsvetenskaplig fakultet till och med 70 % av respondenter instämde med påståendet. Vid samhällsvetenskaplig fakultet fanns det 60 % av respondenter, som instämde med påståendet. Enligt Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011, 89) kan viljan och motivationen om att lära sig svenska oftast bero på individuella uppfattningar och ambitioner. En hög ambition och självkänsla kan betyda att en universitetsstudent inte är nöjd med sina nuvarande färdigheter och därför vill denna student lära sig mer svenska.

Respondenter hade både positiva och negativa attityder mot svenska. Det var överraskande att många respondenter skulle vilja lära sig mer svenska (påståendet 10), men på tillfället använder de hellre andra främmande språk än svenska i sitt arbete (påståendet 4). Enligt svar är det inte lätt eller naturligt för många respondenter att använda svenska (påståendena 5 och 7).

4.5 Kommentaar om enkäten eller om temat

I slutet av enkäten kunde respondenter kommentera ämnet eller formulerande av enkäten. Med denna del ville jag alltså få feedback från respondenter om mitt ämne och höra hurdana uppfattningar studenterna har om det.

Temat väckte överraskande många tankar och kommentarer hos respondenter speciellt om svenska språket och språkutbildning i skolan. I allmänhet tycktes språkfärdighet i arbetslivet vara ett intressant och aktuellt tema i kommentardelen av enkäten. Några tekniska förbättringar föreslogs på enkäten, men det handlade mest om smådetaljer som inte påverkade på resultaten.

Mest både positiva och negativa åsikter väckte svenska och dess användande i Finland. Det var intressant att märka, att många respondenter skulle vilja förbättra sina kunskaper i svenska eller undervisning av svenska. (se ex. 20 och 21) Svenska ansågs också vara en fördel (ex 22).

Ex20 ”Ruotsinkielen opiskelu on tärkeää ja suullisesti pitäisi opettaa riikinruotsia ei suomenruotsia, auttaisi paremmin kun ruotsia puhutaan ruotsalaisten kanssa pääasiassa.” Sv. *Det är viktigt att studera svenska och man borde undervisa rikssvenska muntligt, inte finlandssvenska. Det skulle hjälpa mycket, eftersom man pratar svenska mest med svenskar.*

Ex21.”Olen tyytyväinen, että olen joutunut/saanut opiskella ruotsin kieltä ja haluaisin parantaa sitä. Ilman ruotsia pärjää kuitenkin esim. Pohjoismaissa ihmisten hyvän englannintaidon ansiosta.” Sv. *Jag är nöjd med att jag har varit tvungen/har fått studera svenska och jag skulle vilja förbättra det. Utan svenska klarar man sig ändå t.ex. i de Nordiska länderna, eftersom människor har så bra färdigheter i engelska.*”

Ex22”Olen itse rekrytoinut pankkiin nuoria töihin ja sen perusteella voin kertoa, että ruotsinkielen osaaminen on etu. Valitettavan harva ruotsia osaa, ja siksi sen osaaminen on selkeä plussa. (Kaikki kehuvat osaavansa hyvää englantia, mutta se ei enää riitä tekemään eroa muihin hakijoihin. Kaikissa Suomessa toimivissa pohjoismaisissa pankeissa (Nordea, Sampo, Handelsbanken jne.)

tarvitaan ruotsinkielentaitoa, sillä asiakaskunnassa on paljon ruotsinkielisiä). Ruotsinkielen taito on myös hyvä "jäänmurtaja" kun rakennettaessa suhteita pohjoismaisiin kollegoihin..” Sv. *Jag har själv rekryterat unga människor till arbete inom banksektorn och på basis av det kan jag berätta att färdigheter i svenska är en fördel. Förargligt få människor kan svenska och därför är det en fördel. Alla skryter att de kan engelska jättebra men det räcker inte om man vill skilja sig från andra arbetssökande. Man behöver svenska i alla nordiska banker som har verksamhet i Finland eftersom det finns många svenskspråkiga kunder. Färdigheter i svenska är en "isbrytare" när man skaffar kontakter med nordiska kollegor.*

Negativa eller kritiska åsikter gällde mest behov av svenska i Finland eller i respondents egna liv. Dessa respondenter tyckte, att det behövs svenska bara i några delar av Finland eller att de själv inte alls behöver svenska. (ex 23 och 24) Några respondenter kommenterade också Finlands tvåspråkighet eller svenska som ett tvång. Man måste då kunna svenska bara på grund av att uppfylla de officiella språkfärdighetskraven. (ex 25).

Ex 23”En ole koskaan tarvinnut ruotsia, joten suhtaudun siihen kielteisesti. Ruotsin opiskelu on resurssien tuhlausta.” Sv. *Jag har aldrig behövt svenska och därför har jag negativa attityder mot det. Med studier i svenska slösar man bara resurser.”*

Ex24”Ruotsin kieltä tarvitaan vain rannikkoseudulla, jos sielläkään. Itse itäsuomalaisena olisin hyötynyt enemmän vaikka venäjän kielen opiskelusta, kuin ruotsin. Mielestäni ruotsin kielen opiskelu suomalaisissa kouluissa on useimmiten turhaa. Itse en esimerkiksi ole päässyt koskaan sitä käyttämään, en työelämässä enkä vapaa-ajallanikaan, vaikka matkustankin paljon.” Sv. *Man behöver bara svenska på kustområdena eller det kan vara så att man inte behöver svenska där heller. Jag kommer själv från Östra Finland och jag skulle ha haft mer nytta av att studera ryska än att studera svenska Jag tycker att det ofta är onödigt att studera svenska i finska skolor. Jag har själv inte använt svenska i arbetslivet eller på fritiden, även om jag reser mycket.”*

Ex 25”Ruotsin kielen osalta todettakoon, että en usko kieltä tarvittavan niinkään käytännön työssä, vaan pikemminkin (julkisen sektorin) muodollisten

kelpoisuusvaatimusten täyttämistä varten.” Sv. *När det gäller svenska tror jag att man inte behöver det i arbetet i praktiken, det gäller snarare att uppfylla formella behörighetskrav inom offentliga sektorn.*”

Det fanns också åsikter om språkundervisning och språkfärdighet i allmänhet. Språkutbildning i skolan tycktes inte alltid vara tillräckligt omfattande och det verkade finnas brister i språkfärdigheter, speciellt i muntlig kommunikation. Dessa respondenter efterfrågade mer muntlig kommunikation och naturliga talsituationer i språkundervisning (Ex 26 och 27).

Ex26”Koulussa opiskeltu kielitaito ei ole riittävää eikä tae, että kielien puhuminen olisi luontevaa. Tällöin tärkeää olisi saada olla ulkomailla hieman pitempään, jossa ko. kieltä puhutaan, silloin oppii parhaiten käyttämään kieltä ja selviytymään puhumalla.” Sv. *Språkfärdigheten som man får i skolan räcker inte och den garanterar inte heller att språket är flytande. Det skulle vara viktigt att vistas utomlands i länder där ett visst språk talas; då lär man sig bäst att använda ett språk och klara sig att tala.*

Ex 27”Olen pettynyt osittain koulussa saamaani kielenopetukseen (etenkin saksa). Aivan liikaa kielioppia ja oppikirjojen lukemista/tehtäviä. Liian vähän käytäntöä, oikeita tilanteita, puhumista... Olen lukenut saksaa koulussa 8 vuotta, kirjoittanut pitkän saksan, enkä silti koe pärjääväni sillä.” Sv. *Jag är delvis besviken på språkundervisningen i skolan (speciellt tyska). Alldeles för mycket grammatik och läsning/uppgifter av studieböcker. För litet praktik, riktiga situationer och att tala. Jag har läst tyska 8 år i skolan, skrivit lång tyska i studentskrivningarna, men trots det, tycker jag att jag inte klarar mig med tyska.*”

5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

5.1 Diskussion och avslutning

I den tidigare kapitel har jag presenterat mina resultat om språkfärdighet både i det nuvarande och i det framtida arbetslivet hos universitetsstudenter. Först beskrev jag hur respondenter i olika fakulteter använder svenska och engelska i det nuvarande arbetet. Sedan redogjorde jag hurdana språkfärdigheter respondenter uppger att de kommer att behöva i framtiden och hurdana språkfärdighetskrav och språkfärdighetsbehov finns det på olika arbetsbranscher. Till sist presenterade jag hurdana attityder och uppfattningar studenter har om svenska.

Syftet med min undersökning var att studera användandet av främmande språk i arbetslivet, speciellt av svenska och engelska, hos universitetsstudenter, som arbetar under studietiden och uppfattningar om språkkunskapskrav och -behov i det framtida arbetslivet på olika arbetssektorer och -branscher. Materialen bestod av en elektronisk enkätundersökning, som skickades till universitetsstudenter i tre olika fakulteter. Enkäten innehöll både strukturerade och öppna frågor eller påståenden om ämnet. I det föregående kapitlet har jag presenterat mina viktigaste frågor och resultat.

Med denna undersökning ville jag få svar på följande forskningsfrågor:

1. Hurdan språkfärdighet uppger universitetsstudenter från olika fakulteter att de behöver i deras nuvarande arbete?
 - Hur använder studenter svenska och engelska i detta arbete?
 - Hur förhåller sig universitetsstudenter till användning av svenska på olika branscher?
2. Hurdana uppfattningar studenterna har om språkfärdighetskrav och språkfärdighetsbehov av främmande språk i framtiden på olika branscher?

Universitetsstudenter behöver främmande språk, speciellt engelska och svenska, i det nuvarande arbetslivet oberoende av deras arbetsbransch. Vid sidan av engelska och svenska användes andra främmande språk i någon mån redan i arbetet, som studenterna hade under studietiden. De vanligaste arbetsbranscherna under studietiden var servicebranschen, men några studenter arbetade redan under studietiden i sådana arbetsuppgifter, som motsvarade deras universitetsutbildning. Många studenter skulle behöva färdigheter i ryska i deras nuvarande arbete, men annars ansågs den nuvarande språkfärdigheten att vara tillräckligt omfattande för respondenterna. Språkfärdighet i främmande språk är alltså en betydande del av arbetet för majoriteten av studenterna.

Svenska och engelska användes i olika grad och det var mycket vanligare att använda engelska i det nuvarande arbetslivet än svenska. Enligt Sjöberg (2004, 142) borde främmande språk användas ofta och regelmässigt på arbetsplatser, eftersom på detta sätt upprätthålls språkkompetensen på ett främmande språk bäst. Majoriteten av mina respondenter som använde svenska i arbetet använde språket *mer sällan än några gånger i månaden*, vilket betyder att användning av svenska inte är regelmässigt. Därför kan finnas brister i användning av svenska. Resultat om användning av svenska stämmer också med Turkia (2011, 80) som kom fram att muntlig användning av svenska är sällsynt vid inrikesministeriet, även om ministeriet representerar den offentliga sektorn.

Det fanns ändå några likheter mellan användningen av svenska och användningen av engelska, dvs. i fråga om båda språk var läsförståelse och muntlig kommunikation de viktigaste sätten att använda dessa språk. Engelska och svenska användes i mycket mindre grad i skriftlig kommunikation och i hörförståelse även om det också är knutet till muntlig kommunikation. Arbetsrelaterade situationer, där engelska och svenska användes mest, var muntlig samtal med en kund och läsning av skriftliga dokument.

Studenterna förhöll sig överraskande positivt på svenska och dess studier i alla fakulteter, även om det fanns också några kritiska åsikter mot svenskans ställning i Finland. Majoriteten av respondenterna vid alla fakulteter skulle vilja lära sig mer svenska. Svenska ansågs också vara en nytta i arbetslivet. På andra sidan är överraskande många studenter osäkra på sina egna färdigheter i svenska. Speciellt muntlig kommunikation tycktes vara utmanande för dessa studenter. Studenter använder också hellre andra

främmande språk i sina arbetsuppgifter än svenska. Dessa resultat stämmer också med Jauhojärvi-Koskelo och Palviainen (2011).

I framtiden kommer studenter att arbeta på olika arbetssektorer, som vanligen kommer att motsvara deras universitetsutbildning. Majoriteten av studenterna vid idrottsvetenskaplig fakultet och vid samhällsvetenskaplig fakultet kommer att arbeta på den offentliga sektorn medan majoriteten av studenterna vid Handelshögskolan riktar sig till den privata sektorn. För studenterna ställer den här skillnaden vissa språkfärdighetskrav, som jag har presenterat tidigare i kapitel 2.2. Enligt mina respondenter finns det vissa språkfärdighetsbehov och språkfärdighetskrav både på den offentliga sektorn och på den privata sektorn i det framtida arbetslivet. Det nämndes språkfärdighetskrav för statliga myndigheter i svar, som representerade den offentliga sektorn och dessa respondenter var medvetna om svenskans ställning i Finland, vilket grundar sig till Finlands grundlag (731/1999). På den privata sektorn fanns det språkfärdighetskrav på grund av internationalisering av företag och olika marknadsområden av ett företag, vilket stämmer t.ex. med EK:s undersökning (2010). Det är ändå lite motstridigt att EK (2010) betonar mångsidiga språkfärdigheter i flera främmande språk i företagslivet, även om det inte är realistisk för finska skolelever och studenter, på grund av stora resurser, som språkinläring i flera främmande språk kräver. Mina respondenter som riktade till den privata sektorn ansåg att bra kunskaper i engelska är en nödvändighet och också tidigare undersökningar (t.ex. Louhiala-Salminen 2002, Borenius 2009) visar är engelska ofta det viktigaste främmande språket i företagslivet.

När det gällde de framtida språkfärdighetsbehov fanns det också individuella skillnader och variation t.ex. mellan behärskande av fackterminologi och professionell kommunikation eller bara grundkunskaper i ett visst främmande språk. De viktigaste språken var tills vidare engelska och svenska, men studenter från Handelshögskolan ansåg, att de behöver flera främmande språk i framtiden. I företagslivet verkar behärskande av främmande språk vara viktigt för respondenterna, även om engelska fungerar ofta som en lingua franca (Virkkula 2008).

Enligt min mening var en enkätundersökning med båda färdiga och öppna frågor en ganska lämplig metod för en deskriptiv undersökning, men det skulle ha varit bättre

granska några ämnen, frågor och svarsalternativ ännu mer och tydligare i enkäten, eftersom det är helt omöjligt att omfattande undersöka användning av alla möjliga främmande språk i en undersökning. Jag blev så intresserad av mitt ämne att jag kanske frågade för mycket information i några frågesektioner. Därför bestämde mig att presentera bara användningen av svenska och engelska, även om det var möjligt att nämna också andra främmande språk på enkäten. I enlighet med Hirsjärvi (2001, 182) anser jag att med en elektronisk enkät var det lätt att få tillräckligt många respondenter under en viss tidsperiod från olika fakulteter. För mig var det lättast att presentera resultat deskriptivt, eftersom jag har inga kunskaper i statistiska analysprogram (t.ex. SPSS) och därför kunde jag inte jämföra olika variabel. Den största nackdelen med öppna frågor var att kategoriseringen och analyseringen av dessa svar tog väldigt mycket tid och energi.

5.2 Förslag till vidare forskning

Språkfärdighet i arbetslivet är en stor och mångsidig företeelse, som kan undersökas från många olika synvinkeln. I min egen magisteravhandling undersökte jag språkfärdighet i arbetslivet hos universitetsstudenter vid tre olika fakulteter, men målgruppen i en likadan undersökning kunde vara helt annorlunda, t.ex. personalen på en viss arbetsplats eller i ett visst företag. Jag hade egentligen i början av mitt magisterseminarium tänkt göra en fallstudie om användning av främmande språk i ett visst företag, men jag lyckades inte att hitta ett lämpligt företag då. I en fallstudie skulle det vara intressant att jämföra språkfärdighetsbehov mellan ledningen och personalen, vilket t.ex. Huhta (1999) har gjort.

Jag också tog med studenternas attityder mot svenska, för att fördjupa mina uppfattningar om användningen av svenska i Finland. Det kunde vidare undersökas hur attityder mot vissa främmande språk påverkar på uppfattningar om språkfärdighetsbehov i framtiden, d.v.s. om det finns negativa, positiva eller neutrala attityder mot vissa språk i arbetslivet och om dessa främmande språk ansågs som en nytta eller inte. Attityder är alltså bara en liten del av min analys, men i framtiden kunde man alltså undersöka ämnet från flera olika synvinkeln.

LITTERATUR

Annala, A & Lång, M. 2001. *En enkätundersökning om svenska språkets ställning inom hotellbranschen i Finland*. Pro gradu -avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket vid Jyväskylä universitet

Bachman, L.F. 1990. *Fundamental considerations in language testing*. Oxford. Oxford University Press

Barner-Rasmussen, W. 2011. *Affärer eller business*. Magma-studie 5/2011. http://www.magma.fi/images/stories/reports/ms1105_biz.pdf

Bell, J. *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Borenus, A. 2009. *Ett företag- men hur många språk? En kartläggning av den språkliga vardagen på internationella företag i Finland med fokus på tvåspråkighet*. Helsinki: Svenska Handelshögskolan

Chomsky, N. 1965. *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge: Cambridge Mass. 4th pr. 1977

Elinkeinoelämän keskusliitto EK. 2010. *Työelämässä tarvitaan yhä useampia kieliä – EK:n henkilöstö- ja koulutustiedustelu 2009*. http://www.ek.fi/ek/fi/yrityskyselyt/liitteet/Tyoelamassa_tarvitaan_yha_useampia_kielia.pdf. Hämtad: 15.7.2013

Elsinen, R. 2000. *”Kielitaito – väylä Suomen ulkopuoliseen maailmaan”*:yliopisto-opiskelijoiden vieraiden kielten oppimiseen liittyviä käsityksiä kielikeskusopettajan tulkitsemana. Joensuu: Joensuun yliopisto

Finlands grundlag (731/1999)

Grundutbildningslag (628/1998)

Hirsjärvi, S. 2001. *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.

Huhta, A & Takala, S. 1999. *Kielitaidon arviointi*. I: Sajavaara, K. & Piirainen-Marsh, A. (toim.) *Kielenoppimisen kysymyksiä –Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä*. 179-228. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto

Huhta, M. 1999. *Language/communication skills in industry and business: report for Prolang/Finland*. Helsinki: National Board of Education

Jauhojärvi-Koskelo, C.& Palviainen, Å. 2011. *”Jag studerar gärna svenska men är inte nöjd med det jag kan” Motivation, attityder och färdigheter i svenska hos finska universitetsstudenter*. I: Juurakko-Paavola, T. & Palviainen, Å. (red.) *Svenskan i den finska*

skolan och högre utbildningen: om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier. 81-102 Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu

Juurakko-Paavola, T. & Palviainen, Å. 2011. *Svenskans plats i den finska utbildningen –Lagstiftning och utbildningssystem I:* Juurakko-Paavola, T. & Palviainen, Å. (red.) *Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen: om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier.* 9-22 Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu

Kirkkopelto, S. 2007. *Professional English language needs of Finnish economists working in marketing: implications for language training in English business communication.* Pro gradu- avhandling. Jyväskylä: Institution för språk

Lax, U. 2007. "Jag vill men kan inte alltid": kartoitus eri toimialoilla työtehtävissä tarvittavasta ruotsin kielen taidosta ja sen kehittämistarpeista Kokkolassa. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu

Lehrer, S. 1998. *Språkbruk vid sex företag i Österbotten, med tonvikt på svenska.* Licenciatavhandling. Vasa: Vasa Universitet

Louhiala-Salminen, L. 2002. *Communication and language use in merged corporations: cases Stora Enso and Nordea.* Helsinki: Helsinki School of Economics

Mäkipää, M. 2006. *Svenska i några finska företag: språkval, användning av svenska och inställningar till svenska och svenskar.* Pro gradu- avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket

Palviainen, Å. 2011. *Frivillig svenska? Utbildningsrelaterade konsekvenser.* Magma-studie 03/2011. http://www.magma.fi/images/stories/reports/ms1103_frisv.pdf

Sajavaara, A. & Salo, M. 2007. *Työelämän kielitaitotarpeet ja kielikoulutus.* I: Pöyhönen, S. & Luukka, M-R. (toim.) *Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti.* 233-249. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus

Sjöberg, A. 2004. *Toimiva kielitaito työelämässä.* I: Sajavaara, K. & Takala, S. (red.) *Kielikoulutus tienhaarassa.* 115-136. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus

Språklag (423/2003)

Språkkunskapslag (424/2003)

Statistikcentralen. 2013. <http://www.stat.fi/til/tyti/kas.html>, (Hämtad 16.7.2013)

Statistikcentralen. 2013. (http://www.stat.fi/til/opty/2011/opty_2011_2013-03-20_tie_001_sv.html) (Hämtad 28.7.2013)

Turkia, T. 2011. "Ruotsin kieli on katoava luonnonvara Suomessa ja valtionhallinnossa." *Svenska språket i arbetet vid inrikesministeriet –användning, kunskaper och beaktande vid anställning.* Pro gradu- avhandling. Jyväskylä: Institutionen för språk, svenska språket

Valli, R. 2001. *Kyselylomaketutkimus*. I: Aaltola, J. & Valli, R. (red.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin –Metodin valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. 100-112. Jyväskylä: PS-kustannus

Valvira 2013, <http://www.valvira.fi/luvat/ammattioikeudet/kielitaito> (Hämtad 4.7.2013)

Vandermeeren, S. 2005. *Foreign language need of business firms*. I: Long, M.F. (ed.) *Second Language Needs Analysis*. 159-181. Cambridge: Cambridge University Press

Virkkula, T. 2008. *Työntekijöiden kokemuksia englannista yritysmaailman yhteisenä kielenä*. I: Leppänen, S. & Nikula, T. & Kääntä, L. (red.) *Kolmas kotimainen Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa*. 382-420 Helsinki: SKS

Virta, J. 1999. *Hur använder finnar svenska i arbetslivet: värdering av behov och kunskap i olika situationer*. Pro gradu- avhandling. Åbo: Åbo Akademi

BILAGOR

Bilaga 1

Kysely kielitaidosta työelämässä

Kyselyn tarkoituksena on selvittää työssäkäyvien opiskelijoiden kielitaitoa ja kielitaitotarpeita sekä opiskeluaikaisessa työssä että tulevaisuuden työelämässä. Kysely on jaettu 5 eri osioon, joihin vastaaminen vie aikaa noin 10 min.

Taustakysymykset

Tämä osio sisältää tilastollisia taustakysymyksiä ja kysymyksiä kielitaidosta. Kaikki vastaukset ovat luottamuksellisia ja käsitellään anonymisti.

1. Sukupuoli

2. Ikä

3. Äidinkieli

Jos vastasit joku muu, niin mikä on äidinkielesi?

4. Tiedekunta

5. Pääaine

6. Minä vuonna olet aloittanut opintosi yliopistossa?

7. Mitä kieliä olet opiskellut koulussa? (peruskoulu, lukio/ammattikoulu)

Englanti Ruotsi Saksa Ranska Venäjä Espanja Italia

8. Millaisen kouluarvosanan antaisit itsellesi osaamissasi kielissä?

4 5 6 7 8 9 10 En ole opiskellut kyseistä kieltä

Englanti
 Ruotsi
 Saksa
 Ranska
 Venäjä
 Espanja
 Italia

9. Oletko asunut ulkomailla?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, niin missä maassa?

10. Oletko suorittanut yliopiston kielikeskuksessa tutkintoon kuuluvia pakollisia kielikursseja?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, niin missä kielissä?

OPISKELUAIKAINEN TYÖ

Tämä osio sisältää kysymyksiä opiskeluaikaisesta työstä eli työstä, jota olet tehnyt yliopisto-opintojen aikana. Voit vastata kysymyksiin joko nykyisen tai aikaisemman työsi pohjalta. Vastaa kuitenkin kaikkiin kysymyksiin saman työn pohjalta. Tässä kyselyssä työksi määritellään myös opintoihin kuuluva työharjoittelu. Jos sinulla on useita eri töitä, valitse vastauksiin se työ, jossa olet eniten tarvinnut vieraita kieliä.

11. Mitä teet/teit työkseksi?

12. Kuinka usein teet/teit tätä työtä?

12a. Jos ET ole säännöllisessä viikkotyössä, arvioi keskimääräinen työtuntimääräsi viikossa tai kuukaudessa:

Viikossa:

Kuukaudessa:

13. Minkälainen on/oli työsuhteesi?**14. Milloin olet ollut tässä työssä?****KIELITAITO OPISKELUAIKAISESSA TYÖSSÄ**

Tämä osio sisältää kysymyksiä opiskeluaikaisessa työssä käytettävästä/tarvittavasta kielitaidosta. Valitse joka kysymykseen itsellesi sopivat vastausvaihtoehdot. Joissakin kysymyksissä on mahdollista valita useampia vastausvaihtoehtoja. Kysymyksissä 16-18a tarkastellaan etenkin englannin ja ruotsin kielen käyttöä työelämässä, mutta jos käytät työssäsi useampia kieliä, vastaa myös kohtaan "joku muu kieli".

15. Mitä kieliä käytät/käytit työssäsi?

Englanti Ruotsi Saksa Ranska Venäjä Espanja Joku muu

Jos vastasit joku muu, niin mikä kieli on kyseessä?

16. Kuinka usein käytät/käytit seuraavia kieliä työssäsi?

Joka työvuorossa	Viikoittain	Muutaman kerran kuukaudessa.	Harvemmin	En koskaan
------------------	-------------	------------------------------	-----------	------------

Englanti

Ruotsi

Joku muu kieli

Jos vastasit joku muu kieli, niin mikä kieli on kyseessä?

17. Millä tavoin käytät/käytit seuraavia kieliä työssäsi?

Suullisessa viestinnässä	Kirjallisessa viestinnässä	Luetun ymmärtämisessä	Kuullun ymmärtämisessä	En käytä kyseistä kieltä
--------------------------	----------------------------	-----------------------	------------------------	--------------------------

Englanti

Ruotsi

Joku muu kieli

Jos vastasit kohtaan joku muu kieli, niin mikä kieli on kyseessä?

18. Minkälaisissa tilanteissa käytät/käytit vieraita kieliä työssäsi?

Asiak- kaan kanssa keskus- telu	Sähköpos- tien kir- joittami- nen	Sosiaali- sen medi- an käyttä- minen	Puhelinkeskus- telut	Työkavereiden kanssa keskustelu	Työ- hön liitty- vien teks- tien tai asia- kirjo- jen luke- minen	En käytä kieltä mis- sään tilanteissa.
---	--	---	-------------------------	------------------------------------	--	---

Englanti

Ruotsi

Joku
muu
kieli

Jos vastasit joku muu kieli, niin mikä kieli on kyseessä?

18a. Onko muita tilanteita, joissa käytät/käytit vieraita kieliä?

19. Mitä kieliä tarvitsisit työssäsi, mutta et osaa?

Englanti Ruotsi Saksa Ranska Venäjä Espanja Italia Kiina Japani En tarvitse muita
kuin osaamiani kie-
liä.

20. Minkälainen merkitys kielitaidolla on/oli työssäsi?

En selviä työssäni il- Vieraista kielistä on satunnai- Pärjään työtehtävissäni ilman
man vieraita kieliä. sesti hyötyä työssäni. vieraita kieliä.

21. Onko kielitaitoasi kysytty rekrytoinnin yhteydessä?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, niin mitä kieliä?

Englanti Ruotsi Joku muu

TYÖELÄMÄ TULEVAISUUDESSA

Tämän osion kysymykset liittyvät tulevaisuuden työelämään eli työhön, johon ai-
ot/haluat valmistuttuasi yliopistosta.

22. Mille alalle/työtehtäviin aiot valmistuttuasi?

22a. Minkä tyyppinen työ on kyseessä?

Yksityinen Julkinen (valtio, kaupunki/kunta) Yksityisyrittäjä

23. Onko alalla mielestäsi kielitaitovaatimuksia?

Kyllä Ei

Jos vastasit kyllä, niin minkälaisia vaatimuksia?

24. Mitä kieliä uskot tällä alalla tarvittavan?

25. Millaista kielitaitoa uskot itse tarvitsevasi työelämässä?

RUOTSIN KIELI TYÖELÄMÄSSÄ

Seuraava osio koostuu ruotsin kieleen ja työelämään liittyvistä väittämistä. Valitse vaihtoehto, joka parhaiten osoittaa missä määrin olet eri tai samaa mieltä. 1=täysin eri mieltä ja 5=täysin samaa mieltä.

Väittämät (26-35)

1 (täysin eri mieltä) 2 3 4 5 (täysin samaa mieltä)

26. Ruotsin kielestä on hyötyä kaikkialla Suomessa

27. Työnantajat arvostavat työntekijän ruotsin kiel-
len taitoa

28. Uskon tarvitsevani ruotsin kieltä työelämässä.

29. Käytän mieluummin työssäni muita kieliä ruot-

sin sijasta.

30. Ruotsin puhuminen on helppoa.

31. Ruotsin kieli helpottaa kommunikaatiota Pohjoismaissa.

32. Ruotsin kielen käyttäminen on minulle luontevaa.

33. Ruotsia tulee osata Suomessa, jotta kaikkia kansalaisia kohdellaan tasavertaisesti.

34. Ruotsin kielen taito on etu työnhaussa.

35. Haluaisin oppia lisää ruotsin kieltä.

Voit vielä halutessasi jättää aiheeseen tai kyselylomakkeeseen liittyviä kommentteja/palautetta:

Suuri kiitos osallistumisestasi kyselyyn :) Hyvää keväänjatkoa!